СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа в Америці і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XVI. Ню Иорк, Четвер, 7-го Мая 1908. Число 19. Vol. XVI. New York, N. Y. Thursday, May 7, 1908. No. 19

ВАЖНЕ! ВАЖНЕ! Руско-Народний Союз в Америці принимає в місяцю Цьвітни і Маю с. р. нових членів від 16 до 35 літ без вступного а від 35 до 40 літ за половину вступного.

Дано від гол. Уряду Р. Н. Союза в Джерзи Сити, Н. Дж. дня 20 Марта 1908.

К. Кирчів предс. А. Шаршонь кас. С. Ядловский фінанс. секр. Т. Лабовский рекорд. секр.

Повідомлене.

Отсим подаесь до загальної відомости всім відділам Р. Н. Союза, що Х. Головна Конвенція Р. Н. Союза в Америці відбудесь в місті Philadelphia, Pa. на днях 7, 8, 9 і 10 Юлія б. р.

На підставі § 90 статутів Р. Н. Союза, кождий Віддів, котрий сповняе всі свої повинности взглядом Р. Н. Союза, мае право вислати одного делеґата на Конвенцію, котрий мусить бути членом Р. Н. Союза. В тій ціли число членів буде залежати від числа осіб, котрі належать до Відділу і Р. Н. С. чи то на ціле чи на половину посмертного.

Делеґат заступаючий відділ, складаючий ся з не більше як 50 членів, мае право до одного голосу, делеґат заступаючий відділ, складаючий ся з більше як 50 членів, а не понад 150, буде мав 2 голоси, а делеґат, котрий буде заступав понад 150 членів, буде мав 3 голоси.

Всі відділи, котрі суть управнені до більше як одного голосу, можуть вислати на свій власний кошт на кождий додатковий голос одного делеґата.

Відділи, котрі не хотять висилати делеґатів, можуть дати заступництво делеґатови другого відділу.

Жаден відділ, котрий не сповнив всіх своїх обовязків взглядом Р. Н. Союза, як неплачене вповні розмету або других належитостей, невиповнене ухвал, розпоряджень або статута Р. Н. Союза, невиплачене старих довгів за відзнаки, книжочки, не буде мав права вибору делеґата.

Всі делеґати мають бути вибрані 30 день перед Голов. Конвенцією і їх імена мають бути донесені Голов. Урядови на руки рекордового секретаря Р. Н. Союза також в 30 дней перед Голов. Конвенцією.

Кождий вибраний делеґат, мае бути заосмотрений в повномочіє від дотичного відділу, заосмотрене печатію і підписом місцевих урядників, як також мусить вміти читати і писати.

Місце і час, в котрім відбудесь конвенція як також порядок конвенції, буде оголошено пізнійше.

Від Голов. Уряду Р. Н. Союза в Америці.

Jersey City, N. J. Apr. 15. 1908.

К. Кирчів, предсідатель. *А. Шаршонь*, касієр.
С. Ядловский, секр. ф. *Т. Лабовский*, секр. рек.

Відозва.

До всіх пп. місцевих Секретарів Р. Н. Союза.

Поважані Панове!

Отсею дорогою взиває ся всіх тих пп. Секретарів, котрі ще не зволили прислати всіх старих грамот і бляюкетів, щоби вробили се сейчас, щоб могли ми вислати всім членам нові грамоти, котрі від давна лежать готові в офісі і нищать ся.

Старі грамоти і бляюкети присилайте в комплеті не по 2 або 3, щоби не мусіли ми висилати по пару грамот, а тимсамим защадите нам праці і непотрібних видатків почтових.

Тим членам, що вступили до Р. Н. Союза перед днем 1 Марта 1907, нових грамот не можемо видати без бляюкетів, понеже того вимагае реорґанізація Р. Н. Союза. (17—20)

Від Головного Уряду Р. Н. Союза.

К. Кирчів, голов. предсідатель. *Т. Лабовский*, гол. рек. секретар.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америці.

Розмет за місяць Цьвітень 1908.

В.	39.	Антін Кудлик ум. 12.III. 08.	1000.00
В.	6.	В. Бук. Іванів ум. 3.III. 08.	1000.00
В.	58.	Михаїл Васів ум. 21 III. 08.	1000.00
В.	45.	Тома Петкевич ум. 23.III. 08.	900.00
В.	114.	Юрий Кулик утр. рук і ока	1000.00
В.	109.	К. Пеляк ж. Антона ум. 23.II. 08.	400.00
В.	119.	М. Кабал ж. Мих. ум. 4 IV. 08.	400.00
В.	44.	І. Тарасевич м. Анни ум. 9.IV. 08.	400.00
В.	53.	Зоф. Гуменна ж Стеф. ум. 14.IV. 08.	400.00
В.	53.	Іван Динько невиль. слабість	100.00
В.	120.	Юрій Зазвірний угр. ноги	200.00
		Разом	6·800·00
		Платня гол. урядників за Цьвітень	165·00
		Адміністрація Союза за Цьвітень	141·12
		Весь розхід виносить	7·106·12

Розмет платить 8039 членів на ціле посмертне (кождий по 0·85 дол.) і 756 членів на пів посмертного (кождий по 43 цнт.). Крім того кождий член платити за орган „Союза“ по 10 цнт., на Фонд Резерв. по 2 центи, на Фонд Народний по 1 центі, на Ф. Бідних по 1 цнт.

Член на ціле посмертне платить 0·99 дол., а на половину посмертного 57 цнт.

К. Кирчів, предсідатель. *С. Ядловский*, секретар.
А. Шаршонь, касієр.

Новинки.

КАЛЕНДАР.

М а й.

7	Ч.	Сави мч., Єлисавети
8	П.	Марка єванг.
9	С.	Василія свмч., Глаф.
10	Н.	3. Миронос. Симеона
11	П.	Ясона, Сосипарта ап.
12	В.	9 муч. в Кизиці
13	С.	Якова Нав. ап., Дон.

— Дня 19-ого цьвітня с. р. заходом бр. Пр. Тройці і при співучасти Нюйорського ґімн. тов. „Гайдамаки“ відбуло ся вітворене читальні „Просьвіти“ в Бруклині. Вітворенє читальні відсьятковано вечером з деклямаціями і сьпівами. Попри продукції Н. Г. Бояна особлившу увагу звернула на себе деклямація д. Заплатинського. До читальні вписало ся кількадесять членів і вибрано слід. уряд: П. Муж гол., С. Біда кас., Ю. Павчак скр., В. Гудз бібл. Ми щиро витасмо нову читальню та і сподіємо ся, що усі Русини з Бруклина в недовзі згуртують ся у ній, щоб научати ся, просьвіщати, щоб пізнати „чия правда, чия кривда і чиї ми діти“.

— Коли має бути Великдень. В англійскім парляменті поставив посол Пірс внесенє на зміну календаря а спеціяльно на усталенє дати Великодня на день 7 цьвітня. Як звісно, Великдень вічно пересуваєть ся, але може припадати тільки в часі між 22-го марця до 25 цьвітня. Його речинець установлено на першу неділю після весняної повні. Вже від довшого часу проєктовано реформу календаря, іменно розділити місяці рівномірно, так що би движимі сьвята, зависимі від Великодня, припадали все на означені дні. Пірс виходить з того погляду, що 365 днів звичайного року творять 52 тижнів і лишає ся ще один день. Тих 52 тижнів розділює ся на 4 пори року так, що на кожду пору припадає по 13 тижнів або 91 днів, з котрих роблять ся 2 місяці по 30 а оден по 31 днів. Пірс отже постановляє на початку свого календаря сьяточний день, котрий називає „Новим роком“, але котрий не вчисляє ся ані до ніякого місяця ані до ніякого тижня, лиш творить просто сьяточний день. Оба перші місяці в кождім чвертьроці мають по 30 днів, а послідні в чвертьроці мають по 31 днів. Отже дні місяця і тижня слідують по собі однаково в кождім чвертьроці. Перший кождого чверть року припадає на неділю, перший кождого другого місяця на второк, а перший кождого послідного місяця припадає на четвер. Послідний день чвертьроку, отже й Сильвестра припадає длятого на суботу, а Різдво завсігди на неділю. Переступний день кождого четвертого року єсть другим річним сьятом, котре припадає на день межи 31-го червня а 1 липня, Великдень і зависимі від него т. зв. движимі сьвята перетворюють ся на недвижимі в той спосіб, що новий календар має вийти в житє на Великдень 1912, бо того року Великодні сьвята підходять найблизше до 1-го цьвітня і припадають тоді на 7 цьвітня. Аж до того часу, каже Пірс, будуть анґлійскі кольонії і чужі держави мати досить часу, щоби приготовити ся до нового календаря. Так проєктує посол Пірс, але над його внесенєм перейдуть очевидно до порядку дневного, як довго другі сьвітові держави будуть держати ся иншого календаря.

— З царства темноти. Київска „Рада“ доносить про подію, що являєть ся страшною ілюстрацією темноти, в яку сповите сільске населенє в Росиї. В селї Берестовім, бердяньского повіта, таврійскої ґубернії, селянин Артим Муха почав жити з своєю дочкою коли їй було тільки 9 літ. І вона про се нікому все не признавалась. Але от на 14-му роцї вона від рідного батька заваготніла, і коли сього вже утаювати далї було неможливо, вона нарешті призналась матері. Але й мати під погрозами свого чоловіка все мовчала про се. Року 1906 дівча породило живу дитину і тоді старий Муха звелів жінці зарізати її. Жінка все відмовлялась від сього, а тоді він став грозити, що убє її саму Боячись лютого чоловіка. жінка таки задушила нещасну дитину, і потім уже вони разом закопали її спершу в кухні, а потім знов викопали й перенесли в курник. Далї Муха знов став жити по звичайному з своєю дочкою. Нарешті в лютім сього року дочка, досягши 16-ти літ і бажаючи покласти всьому тому край, задумала вийти заміж. Та батько повстав проти сього. Тоді вона втїкла й потай обвінчалась з одним місцевим парубком. Батько-звір став мститись над бідною. дочкою, відбираючи їй то одежу то що. І от вона не витерпіла й пішла у волость. де докладно. росказала всю сю історію з своїм. батьком Тепер Муху арештовано і против нього ведеть ся судове слідство

H 72

— Казав собі заплатити за свій похорон. Якийсь шинкар в Гамбурзї давнійший різник, постарав ся о то, щоби люди ще по єго смерти мали о чім говорити. Шинкареви тому якось не вело ся і він знеохочений постановив був розпращати ся з сим сьвітом. Він пішов до якогось підприємця похоронного і замовив у него на суботу похорон для якогось пана, котрого тїло спочиває в місцевій трупарни. Після принятого звичаю заплатив єму підприємець 10 марок за то, що він у него похорон замовив. Діставши гроші, прогуляв їх, а відтак застрілив ся. Тїло єго зложено в трупарни. Як же здивував ся підприємець, коли на другий день прийшов ховати трупа і пізнав в нім того самого, котрий замовляв похорон і котрому він заплатив 10 марок.

Важна справа.

Звертаюсь отсим не до байдужних а до вас охочих до праці, молодих Русинів і Русинок, котрі вже в Америці по скілька років і вміють анґлійску мову.

Спишіть, будьте добрі. всі ті найважнійші слова і вирази анґлійскі, які кождий ґрінор або ґрінорка мусять навчитись, аби робити ту роботу яку Ви робите. Кожде анґлійске слово треба пояснити на руске.

Не тратьте часу а списуйте ті слова і присилайте до мене сейчас.

Хто се зробить дістане в своїм часі в дарунку гарну і пожиточну книжочку.

З поважанєм
Jno J. Ardan.
c/o Mr. Bourret.
339 Second Ave.,
New York, N Y

PITTSBURG, PA., тов. Зап. Січ. відд. 171 подає до відомости, що місячні мітинґи відбувають ся завсїгди в 2-гу неділю по першім.

А. Андрець секр.

NEW YORK. тов. Запорожська Січ, від. 117, взиває усіх своїх членів, щоб в дуже важній справі явили ся на надзвичайний мітинґ в пятницю, дня 8-го мая с. р. в Harmonia Hall, 46 Ave A. Неявившиий ся член заплатить 25 цнт. карн.

П Ярема предс.,
А. Цурковський секр.

ОГОЛОШЕНЄ.

Потребуємо дякоучителя сейчас. Має завести хоральний сьпів і учити 2 години денно діти у школї. Мусить уміти дяківку і мати добрий голос. Москвофіла не приймемо. Відповідний кандидат дістане на початок 45 дол. місячно і доходи. Поданя прошу присилати на адресу: Rev. N. Strutynsky. 106 Bickerdike Str. Chicago, Ill. Єсли котрий з пп. дякоучителів не має потрібних кваліфікацій, нехай не старає ся о ту посаду. бо ми потребуємо абсолютно дуже доброго діріґента, дяка і учителя.

За руску гр. кат. парохію в Chicago, Ill.

Матвій Шавала прдс.
Петро Винярский кср.
Яцко Оленець секр.

Розмова з привидом про початки азбуки.

Анатоля Франса.

Я засидів ся був раз до пізна і довго-довго писав серед нічної тишини. Лямпа прикрита абажуром осьвічувала лише стіл, а полиці з книжками, що займають чотири стіни комнати, поринали в пітьмі. В печи вигоріло і ще лиш у попелї живріли рубіновим блиском останні вуглики. В комнаті стало душно від густих клубів диму з папіросів. Передо мною в мищинці з купки попелу курив ся просто в гору синявий димок останньої папіроски. Якась несамовита пітьма залягла комнату. Чути було немов якусь таємничу душу всїх книжок, що дрімали на полицях. Перо задріжало менї в руцї і я задумав ся був над дуже скрутними питанями, коли з диму моєї папіроски, нїби з пари маґічного зїля показала ся якась особа: по кучерявім волосю, довгих і блискучих очах, горбатім носї, грубих устах, чорній бородї, зачесаній асирийським способом, ясно-бронзовій красї шкіри, хитрім і грубо змисловім виразї лиця, по кремезній будові тїла і богатім уборі спізнав я одного з тих Азіятів, що їх Греки прозивали варварами. На голові була в нього синя шапка у видї рибячої голови, вишивана звіздами. На собі мав пурпуровий одяг, вишиваний рисунками звірів; у одній руцї держав керму, а в одній табличку до писаня. Його поява зовсїм не збентежила мене. Що привиди показують ся в бібліотецї, річ се зовсїм природна. Деж показувати ся тїням мерців, як не серед сих знаків, що бережуть їх память? Я просив чужинця сїдати. Він не схотїв.

— Не трудїть ся, — сказав, — і робіть своє, неначе-б мене тут зовсїм не було. Я прийшов лише поглянути, що се ви пишете на отсїм ледачім папері. Мене се тїшить. Не аби я журив ся сим хоч трохи, що за думки ви можете висловлювати. Для мене лиш несказано інтересні букви, якими ви пишете. За сих двацять вісїм віків, від коли послугують ся ними, змінили ся вони дещо, та все-ж таки значки, які виходять зпід вашого пера, не зовсїм чужі для мене. Пізнаю отсе b, що за моїх часів звало ся „бет", себто хата. Ось l, котре ми називали „лямед", бо подабає на шпильку. Се g походить від нашого „ґімель", з карком верблюда; се a вийшло від нашого „алеф", себто голова бика. А вже отсе d, що ось його бачу, показувало би на „далєт", що дало йому почин, трикутний вхід до шатра, яке ми розпинали на пісках пустинї, як би ви через скоропись не були заокруглили сього знаку нашого давнього бурлацького житя. Ви змінили „далєт" так, як усї иньші букви моєї азбуки. Але не в докір се вам. Ви вчинили се лише задля поспіху. Час дорогий. Час, то золотий пісок, слоневі зуби і струсові пера. Житє коротке. Треба, не тратячи нї хвилини, торгувати і подорожувати по морю, аби здобути маєтки і забезпечити собі на старість щастє і пошану.

— Пане, — кажу йому, — по вашім виглядї й бесїдї догадую ся, що ви старий Фенїкієць.*)

Він відповів менї просто:

— Я Кадмос, а властиво тїнь Кадма.**)

— В такім випадку, — відповідаю, — ви властиво не істнуєте. Ви лише міт і алєґорія. Бо годї вірити всьому, що оповідали про вас Греки. Вони оповідають, буцїм-то ви біля кирницї Аресової забили змия, що зївав огнем, і повиривавши сїй потворі зуби посїяли їх у рілю, де з них зїйшли люди. Се лиш байка, а ви самі, пане, лиш казочне єство.

— Може бути, що я став таким протягом віків, і що отсї старі дїти Греки перемішали мою память із казками, але се менї байдуже. Я нїколи не журив ся тим, що про мене будуть думати по смерти. Я журив ся і тїшив ся тим, що доторкає земного житя і до тепер иньшого житя не знаю. Що се в мене за житє тиняти ся хитким привидом по запорошених бібліотеках. Таке житє привида менї тим сумнїйше, що я на землї не дармував нї хвилини і вів житє вельми діяльне. На сїянє змиєвих зубів у боецькій землї менї не було часу, хиба що сими зубами мала бути завсть і злоба, які будили ся в душих китерийських пастухів на вид мойого богацтва і сили. Я цїле житє плавав по морю. На чорнім кораблї, прикрашенім із переду червоним, дивоглядним карлом, сторожем моїх скарбів, я дивив ся на тих сїм Кабірів, що пливуть небом у своїм блискучім човнї і кермуючи після недвижимої звізди, яку Греки на мою помятку прозвали фенїкійською, я переплив усї моря, пізнав усї краї. Я бував за золотом у Кольхідї, за сталею в Халїбах, за перлами в Офірі, за сріблом у Тартесї. В Бетицї я добував зелїзо, олово, кинобер, мід, віск і смолу, і запускав ся навіть на край сьвіта, крізь густі мраки на понурий остров Бритійців. Звідти я вернув на старість сивий і навіз із собою цини, щоб її відтак продати Грекам, Єгиптянам та Італїотам на вагу золота. Середземне море було тодї моїм ставом. На його пів-диких берегах я позаводив сотки контор, а славнозвісні Теби були лише цитаделею, що зберігала мої скарби. В Грециї я застав дикунів уоруженихдеревляними списами і кремінними топорами. Від мене лише пізнали вони і навчили ся всїх штук.

В його поглядї і словах вражало тверде завзятє і я відповів йому непривітно:

— О, ви були безперечно купцем оборотним і розумним. Але за те не було у вас нїяких скрупулів і ви нераз поводили ся як розбишака. Коли ви завитали до Грециї, перша річ у вас була порозкладати на березї жемчуги і пишні тканини, а коли тамошні дївчата, ведені непереможною принадою, приходили самі, без відома родичів, аби налюбувати ся пожаданими річами, ваші моряки ловили сих дївчат, що даром кричали і плакали, і кидали їх на дно корабля, де вони тремтїли повязані, під сторожею червоного карла. Не вкрали ви таким чином, разом зі своїми, молодої Іо, доньки короля Інаха, аби її продати в Єгиптї?

— Се дуже імовірне. Король Інах був начальником невеличкого племени дикунів. Його донька була біла і мала обриси лиця ніжні, чисті. Відносини між людьми дикими і цивілізованими були все однакі від непамятних часів.

— Се правда; але ваші Фенїкійцї допускали ся нечуваних злодійств на сьвітї. Не боями ся обдирати саркофаґи і грабувати єгипетські гіпоґеї (підземеля), аби прикрасити кладовища в Ґебалї.

— Вибачте, пане, але невже-ж можете сим докоряти старому чоловікови, котрого вже Софокль називав старинним? Ми ледви від пяти хвиль балакаємо у вашому кабінетї, а ви вже зовсїм забули, що я старший від вас двацятьма віками. Пригидайте собі, пане, що я старий Хананеєць і не годить ся менї дорікати кількома трумнами та дївчатами вкраденими в Єгиптї або в Грециї. Подивляйте радше силу моєї інтеліґенциї і красу мойого промислу. Я вже говорив вам про свої кораблї. Я міг би ще показати вам свої каравани, що мандрували в Ємен за кадилом і миррою, в Гарран за жемчугами й корінєм, в Етіопію за слоневою кістю й гебаном. Але моя діяльність не обмежувалась лише на виміну та на торговлю. Я був зручним ремесником тодї, коли решта сьвіта дрімала довкола в варварстві. Як коваль, ткач, скляр, позолотник я доказував своїм ґенїєм таких штук, що вони видають ся маґічними. Погляньте на різьблені мною чаші і подивляйте тонкий смак старого хананейського позолотника. Не менше гідні подиву мої працї рільничі. Отсю вузеньку смужку землї, що притулила ся між морем і Ливаном, я перемінив на чудовий огород. Ще тепер найдете тамки виковані мною кирницї. Один із ваших учених сказав: „Одні Хананейцї вміли будувати водопроводи на віки". Пізнайте лїпше старого Кадм. Треба вам знати, що Грекам подав я основи всїх штук. В заміну за збіжє, вино і худобячі шкури, які вони менї приносили, я давав їм чаші, на яких цїлували ся голуби і фіґурки, які вони опісля наслїдували та переробляли по своїй уподобі. Врештї я дав їм сю азбуку, без якої вони не здужали-б анї утревалити, анї навіть висловити подивляних вами думок. Ось чого доказав старий Кадм. Зробив се, що правда, не з любови для людського роду, нї для пустої слави, але для зиску і в надїї певного дотикального зарібку. Зробив се, аби збогатити себе і на те, аби, коли постарієть ся, міг пити вино з золотої посуди, на срібнім столї, посеред білих жінок, що танцюють роскошні танцї і грають на арфі. Бо старий Кадм не вірить анї в добро, анї в чесноту. Він знає, що люди лукаві, а боги, хоч сильнїйші, ще гірші. Він боїть ся їх, намагаєть ся переблагати їх крівавими жертвами. Не з любови. Нїкого, крім себе, він не любить. Яким мене видиш, таким мене пиши. Але зважте, що як би я не був ганяв ся за сильними змисловими вражінями, я не був би працював, аби себе збогатити, не був би винайшов штук, якими ви втїшаєте ся ще тепер.

— А що ви, любий пане, не маєте досить розуму, аби стати купцем, і як письмак складаєте писаня на моду Греків, то вам треба би віддавати менї божеську честь, бо менї завдячуєте азбуку. Я її винайшов. Затямте собі, що я сотворив її лише для вигоди в торговлї і менї не снило ся, до чого вона придасть ся письменним народам. Менї треба було способу записувати все скоро і просто. Радо був би я зазичив ся в своїх сусїдів, бо така вже моя вдача, що беру від них усе, що менї пригоже. Менї на ориґінальности зовсїм не залежить. Моя мова семітська, різьба в мене на-пів єгипетська, а на-пів асирийська. Коли-б у мене була знайшлась під руками яка будь добра азбука, я не був би тратив часу на винахідженє. Однак нї гієроґліфи тих народів, що ви їх зовсїм не знаєте, а зовете Гіттітами або Хеттайцями, нї сьвята азбука Єгиптян не відповідали моїм потребам. Були се письма трудні і повільні, придатні радше на се, аби записувати ними стїни храмів і гробів, як на швидку скоропись купця, що мав лише невеличку табличку при собі. Навіть скорочене і приладжене на скоропись письмо Єгиптян було все таки тяжке, запутане та невиразне. Менї прийшов до голови ґенїяльний помисл вибрати двацять два звуки і зробити з них двацять дві букви моєї азбуки. Кожда з отих букв, себто значків, відповідала одному звукови і при їх помочи можна було зложити легко і вірно кожде слово. Не була-ж се думка ґенїяльна?

— А вже-ж, безперечно, що ґенїяльна, і то може більше, як ви самі думаєте. Завдячуємо вам річ просто неоцїнену. Бо без азбуки годї записати точно бесїду, нема й стилю, далї нїякої більше ніжної думки, нї понять, нї висшої фільософії. Придумана до веденя торговельних книг, фенїкійська азбука стала необхідним і одиноким знарядом думки, а історія її розвитку звязана тїсно з розвоєм людського духа. Ваш винахід гарний і безмірно цїнний, хоч і він має свої хиби. Власне не прийшли вам на гадку самозвуки і тїлько ґенїяльні Греки доробили їх. Така вже була їх вдача, що все на сьвітї вміли довести до довершеного ладу.

— Я вам скажу, самозвуки менї все путали ся і мішали ся. Ви вже замітили може й тепер: старий Кадм говорить трохи крізь горло.

— Прощаю се йому радо, простив би йому майже й те, що вкрав був Іону, бо впрочім чим-же був той її батько Інах, як не ватажком дикунів, що ходив із писаною кременем палюгою? Я простив би йому й те, що навчив бідних і чесних Беотів змислових танцїв Бакханток, простив би все за те, що подарував Грекам і цїлому сьвітови найдорожший талїзман, двацять і дві букви фенїкійської азбуки. З одсих двацяти двох букв вийшли всї азбуки сьвіта. Нема на сьвітї нічого, чого не можна би при їх помочи утревалити і заховати. Від вашої азбуки, божеський Кадме, походять азбуки грецькі й італїйські, що дали почин усїм азбукам европейським. Від вашої азбуки далї походять усї азбуки семітські, отже арамейські, гебрейські, а врештї сирийські й арабські. Отсе доля. Ось безмежне поводженє. Нема тепер, як земля широка і велика, нї одної азбуки, що не походила би від азбуки Кадма. Хто лише на сьвітї послугуєть ся письмом, сей віддає тим самим почесть хананейським купцям. Кілько разів подумаю про се, я бажав би віддати вам найбільшу честь, добродїю Кадме, і не знаю, як дякувати вам за ласку, яку зробили ви менї, позволивши провести зі собою, Баалем Кадмом, винахідником азбуки, годинку на любій розмові в моїм кабінетї.

— Любий добродїю, запануйте над своїм одушевленєм. Я доволї рад зі свойого винаходу. А моя візита не приносить вам нїякої особливої чести. Мене мучить смертельна нуда, від коли я, ставши хиткою марою, не можу продавати нї цини, нї золотого піску, нї слонових зубів. Але чую, що запіяв когут. Бувайте здорові і страйте ся здобути маєток; одиноке добро на отсїм сьвітї, се маєток і власть.

Сказав се і щез. Огонь у печі погас і я почув від нічного холоду дрож за плечима і сильний біль голови.

(З Літ. Наук. Вістника).

---

*) Найстарший культурний народ на сьвітї, що жив колись в Малій Азії, на захід від Палестини. Фенїкійцям приписують винайденє кораблів, шкла, ковальства, письма і т. д.

**) Імя баєчне старого Фенїкійця, який після оповідань старинних Греків мав перший винайти письмо азбучне і жив 2800 лїт перед Христом. Перед сим уже старі Єгиптяне уживали письмо, але були се так звані гієроґліфи; прим. хотїли було написати слово „кінь" то і вималювали коня, орел — вималювали орла і т. д. Було се отже письмо, що складало ся з самих образків і тому було дуже трудне і невигідне. Кадм мав перший почати писати слова після звуків, так як се ми і до тепер робимо.

Наша церков і її вороги в Америцї.

Пише о. П. П-н.

(Дальше).

Скинувши із себе „ярмо" не то вже римських пап, але й царгородських патріярхів, російська церков не розвинулась через те нї в глиб нї в ширину, як би міг хто думати, анї не зд були собі так потрібної свободи; а навпаки, признаючи на місце царгородського патріярха своїм „босом" батюшку-царя, вона мусїла впрягтись у царське ярмо, мусїла зійти на становище звичайної державної інституції, зависимої цїлком від державної, сьвітської власти. І зовсїм природно. — Коли найвисшим зверхником російської церкви є цар, перший чинник державний, то й церков не може бути чимось иньшим, лише державною інституцією (заведенем), бож прецїнь яка голова, така і церков... У всякій же державі, в якій є державна, національна церков (себто така, що находить ся лиш в границях якоїсь держави і має своє питомене, зверхнє начальство) сьвітська власть мусить мати сама по собі першенство авторітету, перевагу над властію духовною, тому, бо держава яко полїтична, не духовна орґанізація стоїть поперед всего сьвітським, політичним режімом, не духовним; сьвітська, політична власть державою управляє, вона дає державі напрямок, сьвітська власть державу репрезентує. А церков державна, представляючи собою лише одну, духовну, сторону державного житя мусить бути підпорядкована сьвітській власти тай ествувати може така державна церков тільки як осібне міністерство, як одно звено в цїлій державній машинї. Для себе, віддїльно від сьвітської власти державна церков ествувати не може, бо тодї, не маючи поза державного духовного осередка і точки опору, або лїпше сказавши, не будучи членом одної вселенської церкви, вона становила-б справдї державу в державі.

Сказане от тут мною спробую ще так обяснити. В межах одної і тої самої держави не можуть стояти побіч себе два осередки власти, себ то сьвітської і духовної, однаково независимі, однаково верховні, бо як льоґіка і досьвід історії учать, обі сї власти мусять попасти в конфлїкт (борбу) між собою і вкінцї одна з них взяти верх над другою. Тому, що сьвітська власть після всякого резону значить більше для держави чим власть духовна і сьвітський лише уряд є дїйсним представником держави внутр і навнї, а церков по своїй сути є загальною, міжнародною і репрезентувати якусь державу чи народ нїяк не може, сьвітська власть мусить остаточно вийти з такого конфлїкту побідоносно, за, вона мусить перевертити, скажу більше умрмити власть духовну. Сьвітська власть обнимаючи своїми раменами всї области державного житя, мусить обнимати також і область церковну, бо державна церков є лише складовою частію загальної державної системи... Так російська церков силою свойого становища як церков державна мусїла статись звичайненьким собі, так сказати б, релїґійно державним „учрежденіемъ", над яким верхує правительственний, царський уряд. Сего верховництва сьвітської власти над церквою не треба одначе зараз так розуміти, що та сьвітська власть мусить вторкатись навіть до доґматів віри і до всяких взагалї справ церковного житя; нї, коли державна власть має строгий нагляд над церквою чи радше її ерархією, коли нема нїякого зовнїшного реґулятора, що гальмував би бодай як так сей вплив держави на церков, коли цар є послїдною інстанцією в справах церковної адміністрації, те саме вже більше чим вистарчає на се, щоб держава над церквою верховодила і держала її на своїм припонї... Впрочім для скріплення мойого твердження, що російська церков — се державна інституція, я наведу бодай кілька слів із „Нового Времени", найповажнїйшої (реакцийної) російської часописи. В н-рі 1902. із 16. VI, 1881. р. писав один член государственного Совіта про російську церков так: „Теперішна російська церков зовсїм не церков, а державне заведене, котрого Служба відправляєть ся чиновниками (урядниками) облеченими в епископське і сьвящениче достоїнство під надзором канцелярий, подібно як в прочих урядах"! І така характеристика зовсїм справедлива, бо державна церков інакше виглядати й не може.

Йдїм далї. Всяка інституція, хоч би й як вона на око мала неполїтичний характер, мусить в послїдній своїй метї служити державній цїли тому, бо вже сама рація еcтвованя якоїсь інституції в державі не може бути иньша, лиш така, щоб із сеї інституції виходило добро для держави. І задля сеї причини, що російська церков є державною інституцією, мусїла й вона піти на вислуги державній політицї, мусїла — прямо сказавши — статись релїґійною аґентурою царизма, хоч така служба церкви політицї й як іде в розріз з її духовною гідностію, з її божественним завданем. — Що російська церков впряжена в ярмо політики, се так загально відомо, що й злишним вважаю много про те говорити.

Ось прим. нераз можна читати або чути, як ріжної масти руссифікатори послугують ся у своїй пропаганді таким кличем: „адін цар,

адна вера, адін народ", де одже царя, себ то царську політику кладуть побіч віри, значить церкви. Чому? Бо державна, царська політика і державна, цареслав на церков стоять в тісній сполуці — се майже одно; хто стаеть ся членом российської церкви, сей вважаеть ся і політично „благонадьожним", а й самим „русским", Москалем, хоч віра зовсім не е сем чинником, що становить суть народности. Российська церков — се средство до винародовлюваня, обрусіня. Або чому забороняла так довго российська цензура печатати навіть переклад сьв. Письма на українській мові, хоч печатати переклад сьв. Письма можна було в Росиї і на мові татарській; чому батюшки на Україні не сьміють пропо відати слова божого зрозумілою народови, українською мовою, лише державним, российським язиком? Тому, бо обруситель на, царська політика спрямована проти України; тим то і церков мусить йти слід в слід за державною політикою і вона мусить бути проти українська також обруситедьна. Або щей таке. Най прим. российська поліція зробить „доклад", що якийсь там архіерей посьмів не то вже взятись за якусь роботу саму в собі зовсім хосенну, але посьмів лише виявити свої симпатії до якогось руху, на який правительственні вершки в Петербурзї дивлять ся кривим оком, чи такому архіереєви не скрутять голови або чи не запроторять його в яку глуху закутину Росиї нераз навіть таким самим адміністративним порядком, як се діеть ся з иньшими державними чиновниками? Підпишуть, мовляв, в „Пітері" бумажку, в Пітері сказали — і справа скінчена. Так перенесено не давно тому буцім — то „для пользы службы" подільського архіерея Парфенія в чисто московську, тульську губернію лише за те, що, будучи українцем з роду, виявляв він прихильність до української справи,[1]) так, якби то любов до свойого народа не була чимось зовсім природним, тільки якоюсь провиною, прогріхом... Такі ж чорносотенні черці почаївської Лаври могли у своїй часописи під наголовком „Почаевскій Листокъ" проповідати цілком отверто погром евреям і всяким поступовійшим елементам в Росиї (коли там родилась серед страшних судорогів нова „конституцийна" ера) і за те нічого їм не було, тому, бо й правительственні сфери в Росиї сприяли таким чорносотенним затіям, або радше, вони самі були чорносотенні. — Так, российська церков, ставшись державною рабинею, мусить творити волю держави і скакати так, як державна власть її розкаже.

1) Диви „Діло" ч. 54 з 1908 р.

(Дальше буде.)

Українець-Москаль-Поляк.

Спілки і стоваришеня е і у Москалів і у Українців. Вся ріжниця однак полягае в значіню товаришів. Українська спілка, як прм. чумацтво рибальство, чабаньство передовсім визначае ся малим числом спільників і цілковитою рівностю поміж товаришами. Де треба голова або атамана, там его товариші обирають, однак він дістае провід лише завдяки або більшій знакомости в данім ділї або свому спритови — і надгороду за се буває більша пошана а нікоди більший хосен, більша часть з спільного заробітку. У Поляків стоваришень зовсім нема, се не лежить в характері народу. У Москалів „большакъ" сам за всїх годить ся до роботи, сам порядкуе куди кілько треба робітників. Від роботи однак він сам зовсім відхиляе ся і лиш е проводиром і наставником в роботї. За провід і догляд він бере найбільшу часть з спільного заробітку.

Ще яснійше видко сї ріжниці характерів в їх політичних ідеалах за які він боре ся і які він хоче сотворити.

Москаль знае слухати лишень начальства, авторітету, і то слухати безусловно, без ніяких застережень. Він проти такого послуху не тілько не протестуе, не супротивляе ся ему, але противно, уважае таку підлеглість дуже потрібною, пожиточною і корисною.

Українці мають иньший ідеал — се правда, воля, громадянська рівноправність. Се видко зі староданного віча, видко з козацької ради, видко на Запорожу, де завсїгди члени мали повну волю і рівноправність, де всї були однакові і рівні.

Поляки се прихильники аристократизму; цїла їх суспільність аристократична.

Приглянемо ся дальше, як сї три народи відносять ся до віри.

Віра Українця лежить у його серци. Він дуже мало звертае увагу на обрядовість. Він люблячи усїм серцем і душою свою віру при сїм однак поважае також і віру других. Поляк відзначае ся релігійною нетерпимостю — він буде в імя віри гнобити жорстоко усякого, хто з ним незгідний. У Москаля меншу вагу мае віра а за те на першім місци стоїть обряд, мертва буква. (Порівнати лиш раскольників і їх спори про се чи казати „Господи помилуй" чи „О, Господи помилуй" про согубне і трегубне аллилуя, чи „рожденна а несотворенна і т. д.) Москаль як і Поляк відзначае ся великою нетерпимостю в вірі.

Коли приглянемо ся орнаментиці (яких прикрас уживае ся) то, побачимо величезну ріжницю. Поляки любують ся в дуже яскравих кольорах та вважають, щоб не було богато кольорів, але щоб одного кольору було богато. Приміром на се некай послужить краківське народне убране, де еднають ся зі собою краски синя і червона. Крім сего у них е великий нахил до прибираня ся усякими металевими цяцьками, як бляшками цьвяшками, перстенями і т. д., а усе те лише тому, щоби похвалити ся. Так саме і у Москалів бачимо величезний нахил до пестрота, однак Москал не вдоволяе ся уже як Поляк двома кольорами — він чіпае на себе 7 - 8 кольорів щоб аж горіло. Приміри сего мож бачити усюди: на народних убранях, на будовах (пр. Церков св. Василія блажен. в Москві; на неї без того, щоб не зарізало в очах і глянути не можна). Українська орнаментика мае невелику скількість прикрас і они все відзначують ся великою мірностію кольорів.

А тепер в який спосіб роблять прикраси? Українці у своїх прикрасах вибирають або форми геометричні (се е колеса, квадрати, пяти-, шестикутники і т. д.) або рослини; з рослин уживае ся все лиш ті части: листок, квітка, галузка, а нікоди ціла ростина. Москалї любують ся знова передовсїм в прикрасах зі сьвіта зьвіринного, як головки, лапки т. д. Як же прикрашають щонебудь рослинами то все цілими: вазон з деревом, цілий кущ і т. д.

Тут не мож проминути і танців, бо кождий танець мае свій початок чи то военний, чи релігійний чи любовний.

Польський народний танець — мазур — мае военний початок (атак кавалерії), так само краковяк (партизатська війна) польонез — представляе релігійну церемонію. Московські народні танці „бичок" та „комариньской", се властиво не танці а всякі викрутаси зовсім вільні, як кому завгодно („нраву моему не препятствуй".) Українські танці: коломийка, метелиця, горлиця, мають усї любовний підклад.

І наукою розріжняють ся ті народи. Москалї виказують найбільше дару до наук натуральних і технічних. Поляки мають нахил до фільозофії і історії — які займають три чверти усеї їх літератури. Українці відзначають ся великою пристрастию до наук гуманітарних, як право, історія культури, література, політична економія і иньші.

Українець уважае за гарне і добре усе те що сильне і дуже а Поляк, що приемне і любе.

І отсе подали ми характеристику трех народів: Українців, Москалів і Поляків, користуючи ся довшою працею покійного перед пару тижнями професора київського університету, Волод. Антоновича під заголовком: „Три національні народні типи". Читач легко побачить, що ціхи наведених тут народів е дуже відмінні, вельми ріжнять один нарід від другого. А сї ціхи разом взяті становлять характер даного народу. І усе може змінити ся, народ може зовсім затратити свою культуру, може затратити навіть і мову, однак характеру ніколи. Характер, се річ така, якої цїлі тисячки літ цивілізації і науки не годні відмінити; по тисячах літ, коли навіть з первісної мови не лишить ся і сліду, характер (вдача) народу остане завсїгди та сама...

А чи характер отсих трех народів е той сам, се вже лишаемо до оцінки наших пов. читачів. —

Дописи.

З Ню Кенсінґтон, Па.

Перебуваючи давнійше в місточку Карнеґі, Па. а будучи вільний від роботи, з нагоди сьвят Воскресенія Христового, зібрала мене охота поїхати і подивити ся на свою давнійшу вітчину. І тепер ділю ся з читачами тим що я там видів.

По службі божій, всї люде, росходили ся спокійно домів, желаючи оден одному „веселих сьвят". Потім дігвора почала гагілки виводити, сьпіваючи при тім пісні: „Ще не вмерла Україна", „Не пора" і „Який то шумний вітер".. Я, яко гість приглядав ся сїй забаві і дуже мене веселило, що такі малі дїгочки, так красно забавляють ся. Аж ту дивлю ся, громада людей як незарегоче ся, всї в оден голос, що аж певно на другий конець улиці було чути.

Зацікавило мене се, приходжу близше, прислухую ся, тай і я собі в зьміх.

А чи знаете пов. чит., з чого? От що, розкажу вам: оден чоловік сказав, що якийсь бородатий батюшка нюхаючи за охлапами у абще - русскихъ зрадників, а ідучи звідтам до стріткари підхмелений, упав і цілком по „абщерускі" погаратав собі ніс.

Видко, то абщерускія батюшки знають добре сьвятити пасху, бо як показало ся і віску сьвятили а потом мусіли і пити, та еще і на останку і вином закусувати. Ба, ще що? Малим дітям приочно давали також віску пити, щоби вже від малу затвердити їх в твердо царославній вірі. От таке то, пов. чит., я бачив і чув на гостині в Карнеґіе, Па.

Бувший гість.

Що там у Вінніпеґу.

(На допись Лазаровичову з Вінніпеґу — Новоприбувший сьвященник — Подорож Бодруґа). —

З дописї д. П. Лазаровича поміщеної в ч. 17 „Свободи" виходило-би, що у Вінніпеґу Русини - Українці про нічо не дбають, як лише про одну піятику живучи брудно: ділами, словами і гігенічмо.

Ми попередно богато подібних дописів читали в тій же „Свободі", ще й тепер, але з того всього виходить порожних слів купа, а діла мало.

Не вже один чоловік, що десь - там в кутку сидить, та що болючо вразить його піятика і гуляння тих людей, що пустили ся тою дорогою, зможе спинити їх? Ніколи! Треба не лише написати та взивати, але й самому бодай маленько, але зробити щось. Одного, двох із всїх знакомих привести до розуму - научити. Се більшу вартість мати ме, чим кілька шпальт взиваючих гучних слів написати. В „Свободі" — думаю — подібне прочитае лише той, що сам сьвідомий в най більшій скількости, або в найменшій, як жити і що робити аби бути чоловіком культурним.

Дух часу і обставини се е найлучший лікар на лічене піяків.

Всьо, що написав д. Л., суть то факти — і то болючі факти, так що порадиш, коли много пацієнтів у лїчницях публичних заживають тої медицини - алькоголю, котрий їх вдоволяе. Піяки робили би щось лучшого, але вони за піятику вічо лучшого не знають.

Приїде еміґрант. Голодний, без цента очікуе в журбі роботи валяючи ся попід офіси. Його штуркають поліcмени, — чого сам сьвідком був, — ба навіть водою обливають, де з богато робітників стоїть на улици. Він зневірений, погорджуваний всїми дістане роботу і робить. а коли вчуе до того „гаряп" всю силу лишив би на купі піску лише за то, щоби його бос не сквітував.

Заробить пару центів, приїде до міста, раз нема до чого взяти ся, або чим задоволити ся! „Щож, ходім випемо по одній". „По одній, то по одній", — і так з дня на день; і так з молодих людий стають ся невідступні товариші чарки, але всеж таки час їх з часом вилїчуе. Розуміеть ся, що не всї з них, лиш небогато остаеть ся налоговими піяками. Отже, як я сказав, такого чоловіка ніхто перед тим не навчив, як на сьвіті жити, але й не далеко той час в котрім наш брат стане оминати коршму американьску і навчить ся, як жити мае.

Треба діл і праці! Крик не поможе.

* * * Н 73

На Великдень тутешні Русини тїшили ся сьвіцким сьвященником, Василевичом, котрий приїхав просто з Галичини. І ще навіть нічого злого не стало ся, як Базиліянин в францусько - руській церкві кричав і почав перші атакуючі заходи, але мабуть нічо не поможе бо о. В. остане ся. Побачимо, що доброго він пічне?...

* * *

Кажуть, що Б друг виїхав до Стейтів де буде побирати місячно $ 100, а М. Бачиньский $ 60. За собою потягнуть саму сметанку независимої церкви а в Канаді позіставляють ся о. дяки та о. паламарі. Тепер ми бачимо, що всї, котрі стали независимими попами, не дуже то дбали про добро, але про кишені.

Пятка.

Вінніпеґ, Ман.

До тепер у Вінніпеґу вже е три товариства: старе тов. ім. Шевченка котре „зреформували" на тов. соціялїстичне більшість членів, читальня Кан. Зоря при независимій церкві і читальня Просьвіти недавно заснована; в першім забогато демаґоґства, що е причиною занепаду, друге спить, а трете почало розвивавати ся з великим заінтересованем. Напишім дещо про перше ім. Ш. і про трете чит. Просьвіта. Перед приїздом Терненка тов. Ш. вже було направило ся. Міжусобиці уставали і непорозуміня направили ся. Терненко не з'умів повести орґанізацію так як слід, але то всьо вже минуло, а вмісто тов. Научного істнуе С. .П К. Я зі свої сторони бажав би лучшої роботи і таки взірцевої бо всї християни думають, що в гали тов. ім. Ш. чорт заселив ся. Читальня Просьвіти розвиваеть ся, та по моїх гадках, як скоро розвивае ся так і пічне завивати ся. Перед вибормы звичайно, так водить ся в Канаді що ніхто не посидить. Що до читальні воно ніби увійде, бо кождий побажав не мішати ся в політику, лише стреміти до Просьвіти. Та мабуть не обійде ся без політики, бо в товаристві лїберали і консерватисти. Вже щось там п. Стефаник мав говорити і хвалити ся своїм королівством особи. Оногди переглядав я старі числа К. Ф. і подибав Стефаникові компліменти, але лише компліменти: великого формату між рядками коротенької біоґрафії фотоґрафію. Слова про Ст. звучали, що він мав зробити дуже богато і я повірив їм, та побувши довший час у Вінніпеґу довідав ся, що се чоловік не великих заслуг. Не заслугував того вшановку, ба навіть не з'уміе відплатити ся! Не маю я тут злих намірів, та дуже жалую редактора, що помістив щось подібного. Чоловік, що не заслугуе того, стае ся повний пихи, погорди і думае, що він надчоловік — король! Боже ти незмірений! — думаю собі: Та-же люди такі як Антонович, за житя не дочекали ся такого, а тут Стефаник, Теодо — той чоловік що кождого дня в готелю буває і не розлучуе ся з батлею заслужив собі такого. Що то за учителї (сам не знаю..) Чи Ви не мали між собою ліпшого від Стефаника?

Шпилька.

„SWOBODA"
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly published every Thursday at 184 Hudson St., New York, N. Y.
Published by Ruth. Publishing & Exchange Co
Anth. Curkowskyj, editor.
Terms: Two dollars a year.
Established 1893.
Advertising rates furnished on application.
Entered as second-class matter December 21, 1906 at the post office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879

„Свобода"
часопись для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тиждня в Четвер і коштує:
в Америці на 12 місяців...$2.00
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америці на 6 місяців.....$1.00
Оплачувати ґазету треба всегда з гори.
Гроші треба посилати в реґістрованім листі, або через експресовий, або почтовий моней ордер (моні ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете від почтаря або агента на експресовім офисі, пішліть нам, бо без того ми не годні гроший дістати.
Адрес: "SWOBODA" 184 Hudson St., New York, N. Y. Телефон 7074 Spring.
Хто хоче, щоби єго адрес змінити мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

По вбийстві Потоцького в Галичині.

І по одному боці труп убитого польського магната, а по другім шибениця для молодого українського студента.

Отсе є послідний вислід польсько-українських відносин.

Кажуть — історія є учителькою житя. А однак якже ж мало Поляки научили ся з неї. Бо колиб вони заглянули до карт історії, то побачилиб, що такі вибухи, як послідний акт Січиньского були все і всюди тілько наслідком гнету, наслідком насильного давленя прав одного народу другим, що они вибухали лише тоді, коли усі правні дороги законного задосить учинення показали ся голосом вопиючого у пустини; і тоді вибухали такі акти розпуки, як сей послідний. щоб найти вихід з кайданів неволі, якими сковано свобідний, народний розвиток. Щоб не шукати далеко вкажемо лише на сучасний рух в Македонії, в Ірландії, а передовсім в Росії — де прецінь самі Поляки беруть у нім визначну участь.

Скажуть нам: Австрія — не Росія. В Австрії обовязує конституція!... Се правда. В Росії суть угнетені всі, нікому його угнетене не кидає ся так в очи, як приміром у Галичині, де кождий Русин-Українець що дня бачить і відчуває на собі, що хоч він має якусь конституцію (на папери), що хоч він, буцім, має такі самі права як і Н. лак. то сему послідному далеко більше вільно, як навіть на се конституція позволяє. Огся разяча нерівність у практиці, в порівнаню з їх рівностию на папери є найбільше разячою та обурюючою для угнетеної части горожан і родить безмежне почуте кривди і пониженя.

А що Галичина є власне тим краєм де конституция є лише на папери, сього ніхто не заперечить, ба навіть в части признав се не давно у промові в буджеттовій комісиї навіть презес польского кола, Ґломбинський.

Доказують сего також сі хуліґанські орґії, які від 12-го цьвітня по улицях міста Львова безкарно; ба навіть під оком ц. к. австрійських комісарів і поліції діють ся. Ось короткий опис сих орґій:

В першій хвилі польська публика не знала собі як робити одноцільного погляду на подію — і над фактом дискутовано ріжно, аж коли надзвичайні видання ґазет стали виробляти опінію, запанували справдішню шовіністичні шали, якому вираз дало віче „народової" молодіжи і формальні погроми на лад „истинно-русскій". Віче почало ся (12 го цьвітня) около 7 год. вечером під памятником Міцкевича, а учасниками його були вшехпольскі академіки і гімназіяльні ученики.

На вічу з уст бесідників лунали поклики:

„Bić i mordować Ukraińców.

Правдиві погроми почали ся в понеділок дня 13-го цьвітня. Вже в полудневих годинах відомо було, що „истинно"-польска „боюфка" підпомагана „истинно-русскими" чорносотенцями готує справдішній погром на українські товариства, інституції, а навіть приватні доми.

Погроми почали ся — немов на глум — від ходу з під памятника Міцкевича. Коло години пів до осьмої напали на монастир Восилиянок при вул. Зиблікевича. Прямо нема слів для опису переляку, який запанував серед безпомічних жінок через нежданий напад. Каміне летіло градом і то з такою силою, що вибивало не лиш фронтові шиби з рамами, але розбивало також образи на противлежних стінах. Одній ученици, яка ще вчила ся на першім поверсі, камінь пролетів саме попри голову. Щоб спасти дітвору від очевидного каліцтва або й смерти, повели їх монахині внутрішним ходом до церкви. Так тут не дали погромщики супокою, бо як довідали ся, що дівчата є в церкві, то й туди полетіло каміне. Бомбардована й лайки на „гайдамачкі" тягли ся доволі довго, аж вкінци надтягла поліція, та здобула ся лише на арештоване одного гімназіяста.

На команду вшехпольського академіка-начальника: „Тераз на Длугоша"! пішли погромщики під приватну женочу гімназію Василиянок, та там не могли собі дати ради з брамами. Уступаючи, заповіли, що вернуть ще „завтра" се бто ві второк.

Під „Академічним Домом".

Від вул. Длугоша на Супіньских, де стоїть „Академічний Дім" дорога близька, та погромщики зробили велике колесо і закрали ся під будинок „Академ. Дому", нишком через вул. Калічу й цитадельну гору.

Узброєні в зелізні дручки, каміне і револьвери висунули ся в одній хвили многоналійні молодці зза дерев, станули під „Акад. Домом" і зачали виважувати двері. Більша частина вікон розлетіла ся в одній хвили на кусні. Жите льокаторів „Акад. Дому" було поважно загрожене тим більше, що під сю пору велика частина студентів виїхала вже на великодні ферії. З долу штурм, бомбардоване, воєнні оклики, погромщики додають собі духа, думаючи що туй-туй злінчують молодих „гайдамаків". В сій хвили яко осторога для товпи паде з вікон „Акад. Дому" кілька револьверових вистрілів у воздух з загрозою, що коли дальше будуть бомбардувати і добавати ся до брами, то стріли падуть в товпу. Гук вистрілів зробив своє. Молоді „истинно-польскі рицарі в одній хвили стратили відвагу і в неладі, розсыпуючи ся на всі сторони і ховаючи ся в тінь дерев, з криком і вереском втікають на вулицю Супіньского і Мохнацького і безпечні за плотом ще якийсь час шлють на адресу „Акад. Дому" слова: „ogryszki, zbóje, dzicz, hajdamaki" і т. д.

Тут згадаємо, що до польських погромщиків прилучили ся і члени москвофільського „общества" „Другъ" і „истинно-русскіе" гімназiясти, а також і другі чорносотенці, між иншими бувший „наборщик" а тепер возьний в канцелярії общества Качковського А. Ільчишин. Вони то служили першими проводирами погромщикам, показуючи їм льокалі українських товариств і приватні мешканя видніших українських діячів.

Погромщики гуляють в ринку.

Инша партія погромщиків „одобрена" під колюмною Міцкевича напала передовсім на книгарню Наукового тов. ім. Шевченка, при чім зранено каменюкою одного функціонара книгарні п. С. таки в середині книгарні, нім ще поспускано зелізні занавіси. Відси потягла товпа під „Просвіту" і під редакцію „Діла" і „Свобода". Бато камінєм шиби на першім і другім поверсі, добувано ся до брами так ординарно, що на ті сцени обурювали ся навіть польскі прохожі.

Дальші погроми.

О три чверти на 10 наближали ся демонстранти з диким криком під „Народну Гостиницю". Функціонарі „Гостинниці" ще за дня просили поліцію о охорону, телефонували і в хвилі нападу, але поліції як не було так і не було. А тут кидано камінєм у вивіски, в осталі ще з вечера неосвічені вікна каварні, а навіть у готелеві, комнати на другім поверсі. Кидано величезні каменюки з такою силою, що прорізали цілий каварняний льокаль і відбивали ся аж о другі стіни. Побито лямпи, порубновано урядженє каварні, понаполохувано гостей в готели, яких каміне гонило з ліжок. Поліція явила ся і тут аж по всім, та лише віввала до „rozejścia się". Не арештовано нікого і пущано погромщиків далі „подвизати ся" під семинар духовний і на площу сьв. Юра

О 9 год. товпа сфантизованої вшехпольської і москвофільської чорної сотні станула перед семинарійним будинком, зачала виважувати браму і бомбардувати камінєм вікна. Загрожені мешканці семинара почали боронити ся, кидаючи на погромщиків поліна. Се їх так подражнило, що вони почали стріляти з револьверів. Аж коли один питомець кинув крізь вікно бляшану миднйцю, і перестеріг голосно, що се „бомба", серед молодих паничиків повстала нечувана паніка: в страшеннім переполосі, перевертаючи одні других, втікають перед „бомбою" і лишають семинар в супокою.

Товпа погромщиків рушила дальше. На вулиці Сикстуській вибили вікна в канцелярії адвоката Федака, який даром взивав поліцію, потім рознесла довжезний паркан коло площі де буде ся руський театр, та погнала дальше під сьв. Юр, де однак застали брами позамикані, а щоби дати опуст своїй чорносотенній вдачи, посипали камінем на катедру.

При вул. П. Скарги погромщики знищили цілковито дяківську бурсу.

Дальші погроми по похороні.

По відпровадженю вбитого намістника на залізничий дворець, зібрали ся Поляки опять коло памятника Міцкевича та посипали ся знова тровленя на Українців. Відтак пішли опять гуляти по місті, вибиваючи в українських приватних домах і інституціях вікна.

Кацапські провідники завели своїх союзників на ул. Сокола, де містить ся інститут сьв. Ольги. Поліція тим разом в час замітала погромщиків, та не решкодила їм знищити сей інститут.

За се з цілою скаженостию кинули ся вони на книгарню тов. ім. Шевченка, де повибивали всі шиба в вікнах, знищили дорогий шильд і порозкидували книжки. Поліції не було і сліду.

В кождім домі, де були українські вивіски, вибивали вікна, зривали українські написи і т. д.

Поліція збратала ся з погромщиками.

Польська часопись виходяча у Львові „Głos" пише: „Від одного з очевидців дістаємо таке письмо: В ночи з понеділка на второк був я свідком такої сцени: На ул. Академічній стояла купка академиків і дружно говорила з кількома ц. к. австрійськими поліціянтами. Академіки хвалили поліціянтів, що вони все пізно приходили, та при сім частували їх цигарами. При сім були присутні два ц. к. австрійські офіцери, Поляки.

Про спілку погромщиків з поліцією свідчать самопевність погромщиків і їх щирість, з якою вони розповідають кождому цікавому прохожому про те, куди вони дальше підуть і що будуть громити.

За цілий сей час арештовано кількох лише погромщиків і то сейчас випущено їх на волю.

І чи се свідчить, що Русини-Українці мають рівні права конституційні з Поляками?...

Голоси преси.

А тепер приглянемо ся, як говорять дневники про сумну подію.

Львівський польський дневник „Głos" пише з того приводу:

„Розпучливий вчинок Січиньского мав за підклад ненормальні відносини, які панують в Галичині. Політичний террор, се оружіе незнане в конституційній державі. Але чи Галичина належить до конституційних країв? Чи конституція запоручена нам в теорії примінює ся у нас в практиці? Колиб ми мали фактичну конституцію, колиб у нас панували нормальні відносини, то не малиб ми трагічного випадку, який став ся в неділю. Правда, тоді-б не мали ми також такого намісника, як ґр. Потоцький. За поступок молодого чоловіка, що попав в розпуку, не можна робити відвічальним український народ, так само, як не можна робити відвічальним польського народу за вчинки ґр. Потоцького.

Галицька польська преса оцінює замах виключно зі становища поліційного. Злочинець, лотр — отсе епітети, котрими вона засипує справця замаху. Галицька преса є навіть чиннійша від прокураторії і поліції. Инших точок погляду галицька преса не знає — і се є для неї характеристичне. Людність Галичини повинна глубоко стидати ся преси, яку має.

Польсько-українська боротьба війшла в остру стадію. Від правлячих факторів залежить, чи Галичина буде країною конституційною, чи — Ірляндією.

Бажаємо зимної крови і розваги представникам обох націй.

Треба дати Украінцям повну рівноправність. Се буде ліпша експінація смерти Потоцького, ніж камені, револьвери, погроми і стричок ката".

Ческа часопись „Delnicke Listy" в числі 86 з 13-го цьвітня пише:

„З Галичини, сего азіятицького кута Австрії, з котрого через цілі десятки літ відзивало ся тілька жалоб і нарікань, звідки приходили вісти по просту неймовірні, принесли телеґрами вістку про застрілене намістника.

Не є се перша вістка про політичне убійство. Противно. Нігде не було стільки людий помордованих з політичних причин, що власне в Галичині. Коли тільки в сій країні відбували ся вибори, то там завсігди текла кров, завсігди падали трупи. Звичайно (завсігда! прим. Ред.) українські хлопи падали жертвою політичного морду. Тепер карта обернула ся. Жертвою пав найвисший польский урядник в краю. А коли шукати мемо причин чину, то не можемо прийти до иньшого висновоку, як що застріленє галицького намісника українським студентом є найчистіший звязи з противукраїнською системою власти намісника і що є власне дном політичної пімсти.

Є се цілком подібний випадок, як у політичних убійств в сусідній Росії. Намісник галицкий впав від револьверової кулі, як падають російскі ґубернатори. І коли Потоцький заховував ся цілком по ґубернаторски і коли Галичина виглядає як царська ґубернія, український студент поступив подібним способом як богато революціонерів-студентів в Росії, ужив террористичного средства".

„Pravo Lidu" виходяче в Празі, пише в числі 104 з 13-го цьвітня:

„Український народ є найбільше поробощеним народом в Австрії. Віденський уряд віддав його цілком на поталу польській шляхті, за її льокайські, невільничі служби у Відни. А представником сеї шляхти, особою, що рішає при переводженю її системи і за неї відповідає, був власне ґр. Потоцкий.

Отверто висказуємо погляд, що чин такий дейкде в Австрії був би неможливий. Як вісти з Росії читає ся телеграми зі Львова і тому львівський атентат міг стати ся, бо в Галичині

ще нині в многих оглядах є відносини російські.

Тільки тоді, коли країна вільна буде від підданьства польській шляхті, коли в Галичині будуть заведені хотя такі відносини, які є в иньших краях Австрії, коли переведена буде там рівноправність обох народів — тільки тоді на будуче охоронена буде Галичина від важких політичних конфліктів, вилічить ся з ран, які їй завдало дотеперішне господарство і спокійно розвивати-ме ся.

„Rovnost“ виходяча в Берні часопись в ч. 92 з 13 го цьвітня пише: „В Галичині не має право ніякого значіня крім самоволї польської шляхти. Шляхта панує в соймі, шляхта має в руках всї позиції в публичному житю і допче і ломить самовільно права всего люду. Се що справець атентату на ґр. Потоцкого е сином україньского народу і належить до его інтелїґенції, звертає увагу знова і дуже яскраво на судьбу нещасного українського народу“. Тут розказує „Rovnost“ широко про судьбу українського народа і каже, що: „вистрілами у Львові була грізним способом доказана правдивість тверджень українських послів про кривди їх народа!

Нїхто не може хвалити вчинку довершеного у Львові. Але зрозуміти мусить ся його причини а передовсім мав би зрозуміти їх австрійський уряд. Жаден народ не дасть ся сьогодня гнобити а коли гноблене є видним доптанем законів, як се діє ся в Галичині Українцям, то може прийти се, що переступає ся закон і з другої сторони і уживає ся оружя в иншім випадку гідного проклятя.

Справець і його вчинок буде суджений. Ми кажемо однак, що далеко більше мала би бути засуджена та проклята, ганебна система, якою „панує“ ся в Галичині та допче кожде право в користь горстки людий.

На терпіне українського народа і на спосіб правлїня в „австрійській Азії“, — Галичині, в страшний спосіб звернено вчера увагу. Ми би бажали з цїлого серця гнобленому народови, аби цїла Австрія примусила уряд до сего, аби зробив порядок в Галичині гідний европейської та культурної держави. Бо так як досі є в Галичині, далї не може бути. Про се хиба по вчерашнім нїхто не сумнївати-ме ся, навіть уряд Бека.

Віденський впливовий дневник „Arbeiter Zeitung“ в статї з дня 14-го цьвітня під заголовком „Виновники“ пише:

„Русини, се парії серед австрійських народів, одначе загально вже почуває ть ся, що далї не йде і йти не може. Як часто Русини ставали перед сею Австриєю та як часто вони описами своєї недолї силкували ся розбудити сумліне иньших наций! І що вони знайшли? Замість зрозуміня для терпінь не гідну наругу; замість помочи проти мучителїв і гнобителїв глумливе здвигнене раменами! Пригадаймо собі руську депутацию, котра після поганої слави крівавих Баденївських виборів приїхала до Відня, щоби за кривду внести жалобу в „білій палаті“ цїсарській, котру вважав руський народ за символ людскої справедливости! Як з ними обійшли ся, з якою погордою Бадені і Біліньский, сьвідомі своєї сили, їх відослали до дому! Що помогли промови в палаті послів, інтерпеляциї й наглячі внесеня? Без огляду на те, хто саме був у Відні міністром, відповідь була все одна; все чули ми те саме грубе „енерґічне опрокинене підозрінь“, все повну оборону галицкої адміністрациї, без огляду на те, чи намісник був Бадені, чи Пінїнськии, чи Потоцкий; все ті викрути з легкої руки, брехливі вибілюваня, в котрих обманьства, шахрайства, перекупства і морди представляли ся як невинні акти вповні впрочім бездоганної адміністрациї; все та сама обіцянка на слідства, котрих нїколи не переводжено, все зимна і глумлива рівнодушність супроти страшних терпінь, котрі хочби ізза своєї безконечности заслугувалиб на найсильнїйшу увагу центрального правительства.

Повні надій увійшли Русини до парляменту загального голосованя та несли з собою віру, що ось тут вкінцї знайдуть своє право, своє право як народ і як нация. Але брудна правительственна коаліцая знає тільки політичні ґешефти, а все, що виходить поза міністерські портфелї, ордери, субвенциї і тим подібні цінні добра, викликує тільки їх злість. Чи дивно, що серед того народа, котрий є підчинений чужинецькому національному гнетови від намісника до поліцианта, від міністра крана до повітового судиї на збирало ся палюче огірчене, яке вибухло в дїлї екзальтованого студента?

Від того дня, коли смертоносна куля згасила жите, котре може найменьше (?— Ред.) було винне, Австрия знає, що істнує руське питане, питане більш болюче і більш палюче, ніж всї инші питаня в сїй державі. Богато є виновників та богато мусить напружити свої сили, щоб знївечити стару кривду того народа, котрому в Австриї випало доси на долю тільки терпіне і нужда“.

Виходачий в Лїнцу дневник „Tages-Post“ з дня 14 цьвітня (властиво з д. 13 с. м.), подаючи першу вість про смерть галицького намісника, пише: Русини пересаджують усе потроха Росию на австрийський ґрунт. В парляменті говорять по российски начеб се була краєва мова; перед роком уладили у Львові студенти российским ладом голодовий страйк; а тепер уводять еще і політичне убійство між способи політичної борби. Що при виборах в Галичині уживано краєвих способів, фальшованя виборів, урядового утиску, що против руських виборців висилано жандармерию і войсько, що полила ся навіть кров, — се належить в Галичині до звичайних річий. Січиньский між мотивами свого вчинку виразно вказує на пригоди в Коропци. Він вибрав собі на жертву своєї мети чоловіка, котрий особливо мусить одвічати за все, що власти в Галичині грішать на руськім народї. Бож намісник в Галичині є щось ніби віцекороль. Без його хоч би лиш пасивного потураня не міг би утримати ся режім утиску Русинів.

Замах — виводить статя дальше — має без найменшого сумнїву характер політичний; і се знов звертає на галицькі відносини увагу цїлої монархії і заграниці. Галицькі Поляки все перші жалують ся на гнет і відкликують ся до симпатий всїх народів, коли вони самі десь є в меншости; а в Прусах, де правительство стоїть строго на ґрунтї закону, називають своє положене ганьбою людскости і раді би цїлий сьвіт змобілїзувати против Прус. Отже добре, що знов раз показує ся сьвітови правдивий характер Польщі, що показує, як нетерпимі відносини панують там, де Поляки мають власть другі народи неволити і переслїдувати. Ми чули торік в парляменті при нагодї дебати над галицкими виборами руську пісню: „Згинуть наші вороженьки як роса на сонци, запануєм і ми, брати, у нашій сторонцї. Душу тїло ми положим за нашу свободу і покнжем, що ми, братя, козацького роду!“ І молодий руський студент, що станув местником свого народу, не раз слухав тих пісень та переняв ся тим обуренем, що його перло до дїла“.

Дневник Aussiger Tagblatt в числї з дня 14 с. м. в передовій статї замічає, що політичне убійство в упорядкованій державі може бути хиба виїмковою рідкостию, але инакше має ся річ в Галичині, хоч край сей належить до Австриї. Сказав раз оден австрийський міністер судівництва, що перед воротами монастиря кінчить ся власть державна. Алеж та сама державна власть кінчить ся і на границї Галичини, а се вже далеко гірше — тим гірше, що те, що діє ся в Галичині, діє ся явно, перед цїлим сьвітом. А діють ся там річи, що є глумом в усякої культури і цивілїзациї. Осудом убійства та покаранєм виноватого держав на власть зробить еще дуже мало. Смерть ґр. Потоцького показала сьвітови знов тую пропасть якої в державі Габсбурґів годі найти деинде. Є се наче рана на нашім державнім тїлї, котру в інтересі цїлої держави треба вигоїти, хоч би тим мало повалити ся панованє шляхотських політиків в Галичини. Коли сумна пригода дасть товчок до того вигоєня, тогді з крови галицького намісника може вирости богате жниво для бідної країни на Сході. Пригода ся повинна бути упімнением для всїх, що мають власть і вплив в нашій державі. Нехай жеж уважють, щоби не було за пізно.

Frankfurter Ztg., обговоривши галицькі відносини, між иншим універзитетську справу, арештоване студентів, їх голодовий страйк, некорисну для Русинів виборчу реформу і т. и., кінчить: В тім злочині фанатика можна пізнати всю ненависть, яка від двох поколїнь панує в Галичині до системи адміністрациї. Таких політичних убійств не можна експіювати карою, яка спаде на виноватця. Коли не ухилить ся причин, можна побоюватись найгірших річий, бо політичний фанатизм є заразливий. Сумно було би коли би смерть невинного намісника не викликала у Поляків пізнаня, що дотеперішної системи, котра сталась причиною тої смерти, годї утримати. Поляки мусять викинути собі з голови, що вони є „пануючим народом“. Галичина є на сході так само руською як є польською на заході. Угода між Поляками і Русинами настане тогді, коли край буде уважати ся не за польську державу, але за провінцию австрийську, заселену двома народами.

Дневник Koelnische Ztg., що виходить за півурядовий орґан німецького канцлера, зобразивши гнет, якого зазнають в Галичині Русини, кінчить заміткою, що кровава подія львівська є упімненем, що крайна пора вже зірвати з системою національного насильства та завести в Австриї систему справдїшного національного спокою, опертого на взаїмній толеранциї і пошанї.

Ostravsky Dennik в д. 14 с. м., указуючи на політичний характер кровавої події, згадує про галицькі вибори, про справу унїверзитетську, про суд над руськими студентами у Відни, де разом з студентами суджено також польське насильство і польську несправедливість. Кінчить заміткою, що польські дневники всїх відтїнів підбурюють против Русинів, так що тепер борба між Русинами й Поляками лише заостріує ся.

Берліньский Vorwaerts називає гноблене Русинів Поляками таким самим европейським скандалем, яким є пруська полїтика у відношеню до Поляків.

Одні лишень вшехпольські і кацапські дневники кричать з піною на устах: разпни!.. разпни! У вшехполяків, як се звісно є формулка „to co innego“, наколи ходить їм о оціне не якогось вчинку їх або кого иньшого, то они завсїгди нею послугують ся. От для приміру пригадаємо тут лишень недавну, бо всего перед двома місяцями розправу п. Добродзїцкої. (Вона забила ґенер.-ґубернатора Скаллона і втїкла до Галичими де еї на жадане российського уряду арештовано, а по процесї увільнено зовсїм від вини і кари. Польська уся преса і суспільність цьвітами телеґрамами і оваціями витала єю як „narodową bohaterkę“ — Але правда — to co innego!...) Підчас розправи боронив еї адвокат Др. Лазарський, який в суді в оборонній бесїдї між иньшим говорив:

„Gwałt gwałtem się odpiera!.. Prawo nie jest tem samem co etyka, ale jeżeli chodzi o upomnienie się przez naród o swoje prawo z bronią w ręku to tu i etyka i prawo są zgodne. Jeden z najznakomitszych prawników Ihering w dziele „Der Kampf ums Recht“ (Боротьба о prawo) powiedział, że naród ma prawo z bronią w ręku upomnieć się o siebie, co więcej, że podłym jest ten naród, który nie pamięta, że ponad paragrafem jest żelazo“.

І австрійсько-польський суд признав рацію сим виводам адвоката. Обжаловану одноголосно звільнено від вини і кари, зроблено овацію, засипано цьвітами.

Січиньский зробив се само також — як і Добродзїцка вбив „ґубернатора“, але після вшехпольських дневників тут co innego. Тамтїй овації і цьвіти — а тому мало вже шибеницї. з того треба живцем dzreć pasy, як пише „Słowo Polskie“.

Який же запашний сей цьвіт польської „wyższej kultury!“.

Найбільший дневник кацапський в Галичині Ґалічанін — в статї „Причины и послѣдствія убійства намѣстника“, яку дістав нібито „отъ одного изъ старшихъ патріотовъ“ намагає ся доказувати, що »въ дѣйствительности лишь українськая партия причастна сему дѣлу«, що винен тут бувший президент Ради шк. кр. Бобжиньский котрий не пособляв москвофільскому ренеґатству, що винен Шевченко, котрого молодїж більше читала, як учебники апостата

(Докінчене на сторонї 8-ій.)

Дня 9-го с. м. заходом тов. ПОДІЛЬСЬКА СІЧ відбудуть ся в Progress Assembly Rooms, 28—30 Ave A.

Вечерниці

В ЧЕСТЬ Т. ШЕВЧЕНКА.

Початок о год. 8 ій веч. Вступ 25 цнт. від особи, „гет-чек“ вільний.

Просить ся усїх Українців як найчисленнїйше взяти удїл в сьому сьвятї.

Комітет.

СПРАВИ „СОЮЗА".

Отець духовний „Союза":
о. Стефан Макар, 'Phone 46—12
11 May St., Ansonia, Conn.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1906—1908.

Предсідатель:
Константин Кирчів,
140 Essex St., Jersey City, NJ.

Місто-предсідатель:
Іван Париляк, Terryville, Conn.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодосий Лабовский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Моніть, Lansford, Pa.
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Матій Семенюк, Sayre, Pa.
Ф. Поливка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія.
І. Л. Левицкий, Shenandoah, Pa.
Осип Стеткевич, Shamokin, Pa.
О. Калакука,
91 S. Washington Ave. Scranton, Pa.

Головний організатор:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз" — одинока руско народна організація в Америці.

Принимає членів від 1 року до 40 літ житя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1000.00.
В разі смерти члена кляси „Б" половину посмертного $500.00
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" 400.00 дол.
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" 200.00 дол.
Посмертне за діти від 15.00 до $300.00.
В разі утрати: а) обох очий ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.
Сли отець родини в шпиталі божевільних, Союза платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись также до братства, яке належить до Союза.

Важне

для П. П. Секретарів Р. Н. Союза

Повідомляю рів на все, що всі гроші належачі до каси Р. Н. Союза, посилає ся так: на money order ах або чеках вписує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так записаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретаря. Головний секретар опісля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловский,
Голов. Секретар.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза", кожде братство приналежне до „Союза", повинно мати отсі книжки:

1) Книжку членів (іменослов).
2) Книжку місячних складок.
3) Книжку касову і протоколову.

На сі книжки повинно кожде братство заслати 5 долярів до каси „Союза"

Посмертні вісти.

РИДЖИК СТЕФАН, син Якова і Наталки і член Р. Н. Союза, від. 55, Carnegie, Pa., помер 7-ого апріля б. р.

ЛЕПАК АННА, донька Петра і Антоніни, членкиня Р. Н. Союза, від. 96, Pittsburg, Pa., померла 18-ого апріля б. р.

ТАРАСЕВИЧ ІВАН, муж Анни Тарасевич, членкині Р. Н Союза, від. 44, Mt. Carmel, Pa., помер 9-ого апріля б. р.

ЗОФІЯ ГУМЕННА, жена Стефана, члена Р. Н. Союза, від. 53, Pittsburg, Pa., померла 14-ого апр. б. р.

ПЕТКЕВИЧ ТОМА, член Р. Н. Союза, від. 45, Philadelphia, Pa., помер 13-ого марця б. р. Небіщик походив з Росії, села Корнішки.

КУЛЕНИЧ СТЕФАН, син Михайла і Насті, член Р. Н. Союза, від. 8, Elmira, N Y, помер 23-ого апр. б. р.

ПЕЛЯК КАТЕРИНА, жена Антонія, члена Р. Н. Союза, від. 109, Ellsworth, Pa, померла 28-го февр. б. р. в старім краю.

Вічная память!

Ч. 487 **КВІТ** $1000.00

на тисячу долярів, котрі п. Марія Нога отримала яко посмертну запомогу по мужу Петрі з Гол. Каси. Руского Нар Союза в Америці.

McAdoo, Pa.
Марія Нога
Свідки:
Йан. Шупсак, ...
Мих. Грега.

Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Америці. Від. 7.
А. Капитула, предс.,
Павло Рифун, секр.

Ч. 507 **КВІТ** $400.00

на чотириста долярів, котрі п. Семан Смоляк отримав яко посмертну запомогу по жені Анні з Гол. Каси Р. Нар. Союза в Америці.

West Seneca, N Y, 1908.
Симон Смоляк. ....
Свідки:
Василь Поданюк,
Василь Козак.

Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Америці. Від. 149.
Теод. Петришин, предс.
Іван Рудик, секр.

Ч. 509 **КВІТ** $400.00

на чотириста долярів, котрі Тимко Лесяк отримав яко посмертну запомогу по жені Марії з Голов. Каси Р. Нар. Союза в Америці.

McKeesport, Pa. 1908.
Тимко Лесьняк.
Свідки:
Т. Каськів,
J M Baker.

Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Америці. Від. 48.
А. Галашиньский, сек.

Ч. 510 **КВІТ** $400.00

на чотириста долярів, котрі п. Іван Парух отримав яко посмертну запомогу по жені Парасці з Гол. Каси Р. Нар. Союза в Америці.

Northampton, Pa. 13. Ап. 1908.
Іван Парух.
Свідки:
Йос. Геренда,
Петро Хомко.

Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Америці. Від. 33.
Гавр. Онущак, предс.,
Тарас Кокоцкий, секр.

Ч. 512 **КВІТ** $400.00

на чотириста долярів, котрі п. Николай Мицьо отримав яко посмертну запомогу по жені Марії з Гол. Каси Р. Нар. Союза в Америці.

Northampton, Pa., 13. ап. 1908.
Николай Мицьо.
Свідки:
Йос. Геренда,
Мих. Лукачовский.

Від місцевого Уряду Р. Н. Союза в Америці. Від. 33.
Гавр. Онущак, пред.,
Тарас Кокоцкий, секр.

Ч. 518 **КВІТ** $200.00

на двіста долярів, котрі п. Антін Орловский отримав яко надзвичайну запомогу за утрату ноги з Гол. Каси Р. Нар. Союза в Америці.

. .Smoke Run, Pa. Ап. 21. 1908.
Ант. Орловский.
Свідки:
Федор Качур.

Від місцевого Уряду Р. Н. Союза в Америці. Від. 135.
Демко Фрич, предс.,
Ант. Клим, секр.

Ч. 524 **КВІТ** $250.00

на двістапятьдесять долярів, котрі п. Іван Шемела отримав яко сир. часть по батьку Василю з Гол. Каси Р. Нар. Союза в Америці.

Minersville, Pa. 1908.
Іван Шемела.
Свідки:
Іван Бованкович,
Иос. Вайда.

Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Америці. Від. 78.
Семко Будор, предс.
М. Котляр, секр.

Рух
в відділах Р. Н. Союза.

JERSEY CITY, N. J. „Руский мол. Клюб пост. від. 70. подає до відомости усім, що в місяцю цьвітни і маю принимає нових членів без вступного. Голоснти ся до уряду або на бр. мітингу (в пятницю по 10-ім кождого місяця).

Т. Лабовский, пр.
С. Ядловский кас.,
Т. Гнацала, секр.

CLEVELAND, O. бр. сьв. Ап. П. і П. від. 102 подає до загальної відомости, що в місяцю цьвітни і маю принимає нових членів без вступного.

С. Брунарский, предс.,
М. Бабій, секр.,
Л. Бибель, кас.

AUBURN, N Y. бр. сьв. О. Ник. від. 38 подає до відомости всім, що буде принимати нових членів в місяцю маю без вступного до 35 літ а від 35 до 40 за пів вступного. Членів буде ся принимати на мітингах відбуваючих ся в галі під рускою церковю на Washington Str. Взиваю всіх членів належачих до Р. Н. Союза, від. 38, щоби кождий подав докладну свою адресу місцевому секретарови.

М. Поляньский, предс.,
Іван Міруцкий, секр.
40 Arlington Ave.,
Auburn, N Y

ST LOUIS, MO, бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 14 Р. Н. С. подає до відомости, що вибрано слідуючий уряд на 1908 р.: М. Риджик пред., Гн. Демянчик з. пр., С. Макара секр., Т. Макара з. секр., Гр. Копча кас., Ст. Шубак з. кас., опікуни хорих: Ф. Сорока, В. Грошек, М. Хромога. Контрольна комісія: А. Серняк, Гн. Риджик, Ст. Курила. Дверник М. Жидик.

Уряд.

NORTHAMPTON, PA., Бр. Усп. Пресьв. Богородиці, від. 33, взиває, щоби всі члени явили ся на мітинг дня 24. мая, то є в четверту неділю місяця. Вибір делегата на конвенцію. Хто не явить ся буде караний після статутів.

Гавр. Онущак, предс.,
Тарас Кокоцкий, секр.,
Мих. Чепеляк, кас.

WILKES BARRE, PA. бр. сьв. о. Николая, від. 99, в місяцю маю принимає нових членів за половину вступного. Мітинги відбувають ся в першу неділю по 15-ім.

М. Годованьский.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

як пошукованя знакомих, оголошеня балів, представлень, сходин і т. п. друкуєм в „Свободі" по ціні одного цента від слова за оден раз. Гроші треба присилати наперед.

БАЛЬ

устроює тов. „Запорожська Січ" в Ню Йорку дня 16-го с. м. в Progress Assembly Rooms, 28—30 Ave A. в пятьлітну річницю свойого основаня. Початок о г. 8-ій вечером. Вступ 15 цнт. від особи.

На сей баль запрашає ся щиросердечно усі Товариства і Братства и всі Русинів та Русинок з Ню Йорку і околиці.

19-20 Комітет.

ДРУГИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ в Elizabeth, N J

заходом усіх трех Братств: сьв. Володимира, сьв. о. Николая і сьв. Михаїла відбуде ся на доход місцевої церкви дня 30. мая 1908 р. в Decoration Day, в звісній великій гали Зінгера (Singer Hall) pir Elizabeth Ave і 4th Str.

Комітет постарав ся о найліпшу в Елізабет музику так, що навіть найвибагливійші гості будуть заспокоєні. Декорації, услуга, буфет і т. д. знамениті. Сподїємо ся, що ані оден місцевий і замісцевий Русин і Русинка не опустять нагоди забавити свою душу і тіло так, як того ще нігде і ніколи не мали нагоди зробити.

Комітет: (19-21)
Василь Левчик прд.,
Василь Гриценько секр.
Яцко Радзиняк кас.

БАЛЬ І АМАТОРСКЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ

устроює Читальня „Просьвіти" в Суботу 9-го Мая 1908 в New Academy Hall, 523-25 S 4th Str. Philadelphia, Pa. Початок о 7-ій годині вечером. Вступ для мущин 15 цнт., для женщин 10 цнт. . . О год. 9-ій зачне ся аматорске представленє драми в трех актах „Хто Винен".

Особи:
Теодор Чайка, богатий господар — п. І. Бабійовский.
Олена, єго жінка — п-ї П. Поляк.
Марійка, їх дочка — п-ї І. Пророк.
Петро, любовник Марійки — п. М. Поляк.
Іван, єго соперник — п. Н. Росоловнч.
Перший сват — п. П. Кознарский.
Другий сват — п. М. Маліцкий.
I-ий поліцай — п. Н. Сітницкий.
II-ий поліцай — п. М. Вишванюк.
Режисер п. І. Кречковский.

По представленю хор мішаний під управою п. І. Кречковского. Відсьпіває пару милозвучних пісень.

Тож запрашаєм всіх ПП., щоб прибули в означений день а запевняєм, що будуть вдоволені. Всіх гостий радо повитає Комітет.

І. Кречковский,
М. Поляк,
М. Росоловнч.

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює Бр. сьв. о. Николая в Оборн, Н. Й. на доход церкви Баль відбуде ся на 23-ого мая в суботу. Початок о 7-ій год. вечер, в гали Ст. Кащака на Washington Str. Nr. 135.

Запрашаєм всіх братів Русинів і сестриць Русинок на сей Баль. Каждий буде задоволений. Вступ 25 цнт. За забаву і музику ручить

Комітет Церковний. . . .
19-21 М. Поляньский.

БАЛЬ, ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

заходом бр. сьв. о. Николая, від. 53 Р. Н. Союза в Пітсбург, Па. відбуде ся дня 30-го мая (Decoration Day) в гали „Просьвіти" на 7-ій ул. SS. Pittsburg.

Половина доходу на церков, половина для каси братства.

Початок о год. 3 30 по пол.

Запрашаємо на сей баль усіх: як старших так і молодших.

За добру забаву ручить Уряд братства.

Н. Войтович пр.
М. Дмитрів кас.
19-20 Ю. Березніцкий скр.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює бр. сьв. Ів. Хрест. від. 52 Р. Н. Союза в Holyoke, Mass. дня 16. мая 1908 в Hibernian Hall — Cor. John & Front Str. Початок о год. 7-ій вечером. Тикет 25 цнт. Музика знаменита.

19-20 Комітет.

„СТРАЙК"

Тую гарну, руску, 3-актову штуку зі сьпівами відограють на дни 23-ого мая с. р. т. є. в суботу о годині 7.30 вечером члени молоденької Читальні в Тайльор, Па. на гали Otta при Union Str. напротив руского штору п С. Збудовского.

Хто радби почути наш руский сьпів, та пригадати собі по троха старокраєві обставини, нехай прибуде та чемно і весело переведе вечер 23-го Мая 1908.

19-21 Комітет.

ДЕ СУТЬ

Йосиф Сочиньский і Семко Бенцаль, оба родом з Залозець, пов. Броди, Гал. Перший 8 місяців в Америці і має перебувати десь в майнах в Вест Вірджінії (правдоподібно в Петерсон); другий має бути в Нюарку, Н Дж. Хто мені подасть скорше адресу одного з них, дістане 1 доляра нагороди.

Nykolaj Czechowycz,
184 Olmstred Ave, Depew, N J

ДЕ Є

моя жінка, Марія Стефанюк. Хто би про нию що знав, або она сама зволять зголосити ся на адресу:

Franc Stefaniuk,
Gen. Del. — Blaine, Washington.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЦЕРКОВ!

Принагідно та дешево можна купити всяки церковні річи: великі икони на полотні, хоругви шовкові і прості, убраня напрестольні, підсьвічники, площениці, покривала вишивані на столики і на аналогіон, стихарики, ризи і проч.

Пишіть на адресу:
R. N. K.
-24 Box 421, Ambridge, Pa.

ПОТРЕБУЮ

старшої інтелігентної женщини, Русинки, до заряду дому. Інформоватись на адресу:

Rev. N. Dmytrow,
Northampton, Pa.

КАПЕЛЬМАЙСТЕР,

образований, капельмайстер з висшими музичними курсами глядає посади. Учить гри на всіх инструментах та сьпіву сольового і хорального. Прийме також посаду учителя при українській школі. (17-20)

Зголошеня під адресою:
Kapelmeister,
424 Maple Str., Milwaukee, Wis.

НА ПРОДАЖ!

Кілька тисяч акрів найлучшої землі в Норд Дакоті.

Сплата на 5 літ.

За інформаціями звертатись до
V. H. Hryvnak,
-22 Balfour, N. Dak

Накладом „СВОБОДИ" вийшли

Папері листові

окрашені гарними вінєтами і портретами наших руских геніїв — Шевченко, Драгоманів, Франко, Лисенко і Богдан Хмельницкий. Продає друкарня „Свободи" по ціні 50 цнт. за 25 штук. Адрес:

„SWOBODA"
184 Hudson Str., New York, N. Y.

З Голїок і околиці.

— Гм? — Ябі, що правда і не споминав більше про Голїок, бо по правді сказати, варт він в теперішню пору тільки акурат, щоб ним чоботи вксмарувати.

Біда тільки у тім, що хто „раз обрав ся грибом, то мусать лізти у борщ" говорить народна пословиця. Отже щось подібного діеть ся тут і зі мною.

— „Кед сі наш председа, то ніш до новінкох, щоб шицке знал, як ми ту пограчоєме ", говорить мені звичайно тут наші голїоцкі патріоти; „Во як не будеш пісаць, то до фраса з таким председом!..." От що!...

То-ж мимо моєї волі, подаю до загального відома наших шан. читачів, що в нашім Голїоку уже мабуть весна, бо тепло. Особливо в Великодну Неділю і понеділок була тут справдішна спека, так, що неоден в наших Голїоцких Рутенців хотівши попоісти холоднокровно „сьвяченого", вимушений був що хвилиночка захолоджуватись „лягром", так, що неодному нашому сарації такої на добре з чуба зачинало уже курити ся. Навіть як довідуюсь, то ділось тут і таке, що оден „римо-католік", котрий якимсь способом замотав ся помежи наших Рутенців, так подібно в неділю догодив собі у Русинів ковбасоми, солониною і покладками, що опісля клявсь на усі сьвятости, що на шкірі свого черева міг легко забити не тільки звичайну, але хотьби і т. зв. „свинячу вош"...

Тьфі! до крота сот! Хтож знова видав подібні плюгавства? скажете шан. читачі. Га! годі, девиде може щось подібного й не водить ся. але тут, себто в нашім Голїок, уже і такі річи мають місце... Позатим, у нас все по давному.

Нового тут нема віто, хиба се, що оден тут так званий „прости Петрусь", Мазур, дійшов у своїй „кавалерской" практиці з жінками до такої досконалости, що вистарчило йому подібно тільки пригорнути до себе котру, або хотяй моргнути оком до котрої, а готова була уже віддати йому кожда, не тільки якесь там „серце", але в додатку — й цілу себе...

„Але збанок до часу воду носить" говорить знов якась пословица, бо і „простого Петрка" валицянки скінчили ся там, що одна з його „богданек" переконавшись, що по кількакротнем таким „пригорненю" єї Петрком до себе, чомусь єї „шнуруфка" не хоче доставати, чи як там, пішла до лікаря, а той їй порадив знова, щоб не тратила часу, а лишень заскаржила свого „сблюбеньца" о алімента. Справа оперла ся в суді. Тут показало ся, що за сьвідків крім позашлюбної ставилось ще щось з чотири „надобних" — Зосек, котрим рівнож як і той бур за причиною „прест-

го Петрка" щось там бра кували. Они дізнавшись у чим діло, такий перед сю дією зробили гармідер, що сарака аж за голову вхо пив ся.

Коли так, заявив в кінь ци, то ти молодий бігаміс то підеш до кози сидіти так довго, поки усї ті дур ні польскі „коза" не по випорожнюють ся. Аж тоді будемо могли вас погодити. А ви, смаркаті, сказав су дія дальше до заходячих ся від плачу „Зосек", будете знати на другий раз, що то значить д хлопців „при гортати ся". —

Чим то усе закінчить ся подам иньшим разом.

Дооколичні, помежи дру гими й наші Рускі фарме ри, заходять тут, як чую в голову, що їм сього ро ку буде найлїпше „рейзу вати". —

Бо до тепер поплачував тут найлїпше — тютюн і цибуля, котру по більшій части з'їдав виключно сам Бостон, чу там Бостонцї зі своїми раками, рибою, сли маками і другою подібною поганею.

Але тепер, після аргу ментацій наших фармерів найлїпше десять-центове цигаро. на порожний живо док, придасть ся тільки, що умерлому свічка; а попоїсти знова доброї не чені з цибулею, то треба перед-усім постаратись о порядний кусень воловини, а на се знова у робітника мійского підчас теперішно го „краху", гроший дасть Біг!... І така біда. —

При способности, для за округлення, незавадить, ду маю натякнути, що конвенция „Р. Н. Союза" за пле чми, а тут наші славні п. п. Союзовцї неначе посна ли ся!!

У кого жаль чорнила, то хотьби і олівцем, а пишіть й висказуйте свої гадки у „Свободї". Незавадить по балакати вспільно..

Михайло Бекл.

ОТВЕРТЕ ПИСЬМО ДО П. ГЛАДИКА РЕДАКТО РА „ПОСТУПА".

Сею дорогою звертаю ся до Вас пане Вікторе з улинною про сьбою, щоби Ви дали менї спо кій, та не насилали своєї шмати окрещеної Вами на сором двай цятого століття „Поступом"! Тим більше, що о Ваші мудрощі, які сторуєте у тій шматі я Вас ніко ли не просив. Єслиби в Америцї не було жадної иншої часописи рускої, лише Ваш „Поступ", то вірте менї, що і тоді не зібрала би мене охота взяти до рук Ва шого „Поступа". Не дивую ся нїчому так дуже, як тому, що суть люди в Америцї, котрих Ви опутали так само безглуздо як ось тепер хотілисьте опутати ме не, і вмовилисте в них, що Ваш „Поступ" єсть часопись новинка — а Ви Гладик редактором єї — Чистий сьміх, кпини з жур налїстики і з правдивої цивіліза ції. Так як кождий бом, пянниця або розпустиниця, покаякуючи ся на се, що жие на „фрі контрі", проводить без жиндзи своє від раджаюче чесного чоловіка ремесло-бизнес, так само і Ви пане Гладик, нахкавши на вздід! на гонор! на амбіцію! проводите прогнитуючи способом свій бізнес і називалисьте єго „Посту пом"!! Ч. 13 віднялаю Ваш те

tur, щоби хто не побачив єго у мене, та не назвав мене через те варіятом.

McAdoo, Pa. 15. апр. 1908.

Post Master.

Відповідь Гладикови.

I.

В 12. числї „нещасливого По ступа" розписав ся Гладик о п. Мих. Бабійови, та своїм некуль турним способом виляв на голо ву п. Бабійови цїле ведро „по ступових помиїв", думаючи, що по наших плейсах всюди вико дять ся такі дурні, як в редакції Гладикового Поступа, і повірять єго брехнї! Але перерахував ся дуже Віктор (у Руснинів нема та кого імени „Віктор" хиба у Іта лїянців, Іспанців, бо я не знаю жадного Русина, а до того ще твердого, от як Віктор Гладик, щоби був хрещений Віктором!! Не знаю, чи не буде Віктор зна чити по руски злодій! щось так менї здає ся. Я певний, що Вік тора мусить іти, як з Петрово го дня, бо як то кажуть: „покажи менї свій варстат, а я тобі ска жу який з тебе майстер! а що Поступ, ми Русини, пізнали до шпіку, як звичайну піяцку біло вотину, ординарну шмату, тому о Вікторі, майстрі від Поступу нема вже що і говорити. Поступ бреше як би му хто за те запла тив! і тепер пан Віктор з По ступа здоровезно перебрехав ся говорячи, що п. М. Бабій опу стив McAdoo і добровільно а на віть против волї македуньских Руснинів, котрі пізнали в П. М. Бабію правдивого, щирого при ятеля і шкільної дітвори і робу чого люду. П. М. Бабій заложив у нас в McAdoo хор, з'організу вав групу театральну, давав різ ні представлення а зиск з пред ставлень обертав на церков. Ми македонцї не можемо днесь пе режалувати, що пустили від себе п. М. Бабія, а то булибисьмо днесь далеко вижше своїли! А ле що то говорити с тіпому о бар вах, а Вікторови Гладикови о чесноті!? Гладик думає, що хто ся дфляки, мислї же кажди такі! Пане Вікторцю! так македунці знають Вас зі всїх боків, навіть з Ваших не дуже то делікатних жартів з дївками, які привелись те з New York-у до McAdoo сво го часу, а вже о Ваших виступах в македуньских сальонах нема що і згадувати! Як би Віктор мав хоть прохи чести, тоби не писав ся Гладиком! Але що!Єму плюй в очи, а він каже що то ма євий дощик паде! дуже здоров! Тай говори з ним!

McAdoo, Pa. 23. апр. 1908.

Андрей Капитула,
Стефан Поступак,
члени хору і дру жини театральної.

II.

В 15-ім числ „Гладиківского Посувача" було набабрано, що о. Підгорецкий з Ню Йорку скли кував будьто з наказу Епископа два рази віче в Брукліни. Ми, урядники бр. Пресьв. Тройці в Брукліни, заявляємо що о. Під горецкий незнав навіть до по слїдної хвилї про наше віче, і аж допера на наше запрошене прибув. Сей! Гладик, єсли Ви є великий приклонник царославно хуліґаньскої віри, чомуж Ви не виповняєте єї заповідей- але на падаєте зі своєю шматою на не винних людей? Чи може царо славно-кнутский обряд не посі дає жадних заповідей, а похвало всяку лож і брехню?

От, правда, добре що пригадав я собі ґаздін Гладик. Ме ні один чоловік оповідав байоч ку за пса, і я дістаєши нехотя чи вашу шмату до рук приган даю собі єю. То було так: каже, я мав пса, а той пес не стеріг моєї хати і не хотів гавкати, то єму недав їсти і прогнав від се бе. Той собака скитав ся довгій час по улицях села і заблукав до одного з господарів. Той го

сподар змилосердив ся над ним, дав єму їсти і привязав на гру бий ланцух: (який і вас чекає:) Сей пес, з боязни, щоби і сей господар не прогнав єго, став зажерто гавкати, кого лиш зо бачив (прим. як Ви and Со) Не раз відважив ся і за ногу пере ходячого ухопити. Але, розумі єя, що зле на тім вийшов бо кож дий з нападенних дав єму пару разів по зубах і через те сарака утратив всї свої зуби і господар такой прогнав єго від себе. У важайте, п. Гладик, щоби і з ва ми на старість не було. як з тим псом. Я знаю, що ви мусите гав кати неначе той собака, з котро го ви взяли примір, бо інакше ви булоб чим заповнити шпальт вашої шмати. Ми, видите, бру клинські Руснни-Українці, за снували читальню „Просьвіти" без нїчиєї помочи і навіть без відомости о. Підгорецкого, яко мур грек. кат. обряду. Дальше знаємо і віримо в то, що самі московскі цареславні попушки висьмівали і називають нас „за блудний хахол дурак". І як же не будуть висьмівати: нехай приміром свиня прийде до вовка і скаржить ся, що друга вижер ла з єї жолоба їдло, і просить щоби той вовк пішов пообгризати тамтій уха; вовк наперед з'їсть ту безрогу, що коло него, а опісля піде за тою другою. Сей, Гладик! Ми, бруклиньскі Руси ни-Українці радимо вам взяти ся до честнїйшого діла, як Ваше редакторство, бо то за великий тягар на вашу голову а малий дохід; лучше зробите, як возьме те ся до чесного ремесла, при згортати болото по улицях, або взяти шнурок і палку і так спа церувати за безробітними соба ками. Себ вам було більше до лиця як редакторство.

Ми ніколи на вас не нападали і нехочемо ніколи бабрати собі рук поганею, і тому просимо, і би не пхайте свого рыла до нас, бо нащо вам, аби ми з вашого рила повибивали зуби і заложи ли дріт. Возьміть собі се на ум і ніколи тихих і спокійних лю дей не нападайте і незачисляй те їх до цареславного стада.

За комітет брт. Пр. Тройцї.
Мих. Заверуха, предс,
Гр. Тимчишин, секр.

За коміт. читальнї „Просьвіти"
Павло Муж, голова чит.
Юл. Павчак, секр.

III.

Не належить то до гонору ста вати порядному чоловікови до бесїди з простою уличницею, а бо обірванцем бомом! Не хотїл ся і менї робити Гладикови че сти, та з ним стати до розмови у „Свободї", та не для Гладика се роблю, а для тих людий чесних та поважних, котрі читають від часу накинений їм Гладиком По ступ, щоби ті люди знали, що то за скотина єсть той Гладик. По слухайте добрі люди, та осудіть самі редактора Поступа, Гладика, а я розкажу Вам лише голу правду, і більше нїчого, лише правду.

У 12-ім числї „Поступа" 20. марта с. р., пише Гладик під на головком: На розум і пораду Ми хайлови Бабієви, такі клевети, такі безглуздні дурниці на п. Бабія, дяко-учителя і нашого колишного громадянина та про сьвітителя нашого і наших діто чок, що чоловікови кров бурить ся в жилах, як може чоловік так низько упасти, щоби такі брехні у сьвіт пускати та людий ними морочити. Пан Михаіл Бабій був у нашій парохії в McAdoo, Pa. через 2 роки учителем. За той час вишколив дуже гарний нотний хор церковний, з'органі зував групу театральну, давав представлення публичні, з котрих церков наша мала красні доходи а мекадуньска Русь честь-славу у других народностий. У нас, в Mc Adoo що англїйці, айриші, та дру гі народности сьпівали по стрітї рускі пісні!!

Ми Русини росли у гору ви дячи як наша мова руска, наша пісьня руска розносить славу ру ському імени, ми були на себе горді серце росло, хотїло ся жи ти, бо варта було жити. Все те маємо завдячити пану Михайло ви Бабієви, нашому учителеви. Ми македуньці не мали і здає ся не скоро будемо мати так совіст ного, щирого, патріотичного у чителя, яким був п. М. Бабій. Мої діти, а і других, ходивші в тім часі до школи, винесли зі школи правдиву науку, так, що лише діти з п. М. Бабія школи уміють по руски читати, писати і гарно сьпівати — я покликую ся на тих дітий родичів, а і на самі діти, бо они вже нині не ді ти, а росла молодїж! А такий зва рйований Гладик! опришок га зетярский! сьміє неславу кида ти на чоловіка праці, чести, па тріотизму! Тож кого назвати тепер чоловіком чести пане Ві тор від Гладиківского Поступа?! Преосьвященного епископа ніт, отців духовних нїт, честне учи тельство нїт! то певно хоче бути тим чесним Віктор Гладик?

Я гадаю, що вже недалекий час як нарід пізнає ся на Вашій чести!

McAdoo, Pa. 25. ап. 1908.

Андрей Шквір.

Українське Видавництво „Ранок" в Київі.

Вийшли з друку книжки:

Драгоманов М.: „Старі хартії вільности" 40 коп., „Рай і по ступ" 40 коп., „Заздрі боги" 10 коп., „Швейцарська спілка" 10 коп., „Про волю віри" 10 коп., „Євагельска віра в старій Англії" 5 коп., „Царство Боже внутри вас" Л. Толстого 10 коп. — Сте ценко К.: „Ще не вмерла Укра їна" слова П. Чубинського, на родне видання (ноти) 15 коп., „Прометей" слова Ол. Коваленка (ноти) 45 коп. — Піменова: „Цілість держави і автономія", перекл. Ол. Коваленка 3 коп. — Коваленко Олекса: „Горбоко ник" казка віршами 20 коп. — Лозинський М.: „Польський і руський революційний рух і У країна", І. частина 35 коп. — „Розвага" український деклама тор Артистичний збірник поезій, оповідань, жартів, сатир і гуморесок для читання і деклямування на сцені, вечерницях, лї тер. збірках, драмат. школ. і ин. Уложив Олекса Коваленко, том І, друге видання, до 600 стор. гарного друку з 62 портретами поетів письменників і артистів, з малюнками і вінєтками. Ціна 1 карб. 25 коп., в артистичній о праві 1 карб. 75 коп. — Теж Том ІІ, в якому надруковані твори, що не увійшли в перший том, з 50 портретами до 500 стр. Ціна 1 карб. в оправі і карб. 50 коп.

Адреса: Українське видавниц тво „Ранок". Київ, Іванівська 75, Олексі Коваленкові. — Росія. (19-22)

ВСІЛЯКІ ЗВИЧАЇ.

Кождий край і кождий нарід мають свої питомі звичаї і обичаї, які суть наслідком обсервації натури. Вони залежать від клі мату, окруження і жерел краєвого богацтва. Наш спосіб житя ріжнить ся від способу житя усїх других країв, однак як поучне наc досьвід, се виходить для нас на добро. Одним з най розумнїйших звичаїв аме риканського народу є при вичка прочищувати в весно свою кров, яка протя гом зимових місяців зібрала у собі богато нечистостей. І є лишень одно - однісень ке лікарство, яке в натур альний спосіб прочищує кров, а ним є Трінера А мериканський Елїксір Гір кого Вина. У ним нема ні потайу, ні живого срібла, ані ніякої другої трутини і тому він не нищить жолуд ка. Воно ділає лишень на орґана травлення і знево лює їх до нормальної праці; тої поживу докладно пе ретравить ся і вона пере мінить ся в чисту кров, яка скоро заповнить Ваші жили. Коли відчуваєте се бе пригнобленим, змуче ним, маєте абструкцію, ко ли Ваше травлене не є зовсім в порядку, то сей лік очистить Вашу кров. По всїх друґсторах.

Jos. Triner, 616-622 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Книжки

які можна дістати в складі книжок „Свободи":

Америка	15 ц.
Ангел та пустельник і т. і.	15 ц.
Біблія велика	2 дол.
Борба кляс і чому робітники організують ся	5 ц.
В Старім і Новім краю	25 ц.
Гріхи мілїонерів і т. п. С. 7	15 ц.
Дещо з історії. православної місії в Америці	15 ц.
Дещо про звірята	30 ц.
Дві левади і т. п. С. 5	15 ц.
Дорога любови, то Божа до рога. С. 6	15 ц.
Драгоманів	25 ц.
Еміґрант	15 ц.
Жовнір	10 ц.
Журавлї	10 ц.
Житє Ісуса Христа	1.50 дол.
Житє зарібки, організації і т. п. в С ол. д жавах	15 ц.
Земельне питан	15 ц.
Зуб за зуб	10 ц.
Казки про Жидів	15 ц.
Історія Руси з образками	40 ц.
Капітал і праця	10 ц.
Книжка Рахункова	50 ц.
Казки про Жидів	15 пт.
Марія	10 ц.
Многострадальний народ, о гляд історії українського народу	20 ц.
Навернений Грішник	20 ц.
Народний рух австро-угор ських Русинів	15 ц.
Новий Завіт	2 дол.
Образки і загадки	10 ц.
Оповідання	15 ц.
Оповід. про заздрих богів	10 ц.
Про відступників від рос. православия	10 ц.
Про нутро землі	25 ц.
Підземні скарби	25 ц.
Покуса	10 ц.
Псалтир	1 дол.
Релігійні вірования старинних народів	20 ц.
Розмова Поляка з Русином	10 ц.
Смерть	10 ц.
Стародавні казки та оповіда ння	15 ц.
Степові люде	15 ц.
Страйк	20 ц.
Стріляв на смерть, робітнича драма	15 ц.
Товарискa ворожка	15 ц.
Унія в Америці	5 ц.
Хто з чого жие	15 ц.
Які то є люди на земли, з 20 образками	50 ц.
Як мужик ходив до царя правди шукати	15 ц.
Через кордон	15 ц.
Якої нам треба науки	5 ц.
Руско-англїйский тлумач	60 ц.
Польско-англійский тлумачь	50 ц.
Коляди	15 ц.

Молитвенники в красній оправі

Бог Надежда моя	2.50 дол.
Хліб Душі	2.50 „
Druh Duszi	1.50 „
Druh Duszi (в звич. опр.)	75 ц.
Молитвенник малий	1.50 дол.
Вінець	1.50 „
Зборник	2.50 „

Також можна дістати:

Книжочки колекторскі цер ковні	10 ц.
Книжочки Братскі	10 ц.
Метрики хрещення	3 ц.
Метрики шлюбні	3 ц.
Метрики смерти	3 ц.
Поминик померших душ	10 ц.

Пишіть на адресу:

Swoboda,
184 Hudson Str., New York, N. Y.

По вбійстві Потоцького в Галичині.

(Докінчене зі стор. 5-ої.)

Цабика. В обединительній ідеї, в национальній одноцілости Русинів з московским народом »въ культурной общности съ рускимъ народомъ«, бачить Ґалічанін" той чародійний лік уздоровленя рускої суспільности в Галичині, забуваючи в своїм засліпленю, що як раз нігілізм, який зганґренував і затроїв російску суспільність, російске письменьство, перемичуе ся власне з Росії до Галичини і що нам треба всіма способами хоронити наш нарід від того роду культури яку раз ,,Ґалічанін" проповідує, щоби молодіж руска і нарід руский відцурав ся своеї мови, защіплює погорду і ненависть до нашої матерної мови і народности, звеличуе память Наумовича, Мончаловских і т. д.

З наших, американсько-кацапських дневників — ,,Правда" заняла в двошпальтовій статії становище, з якого виходить одно: Ось дивіть, панове поляки які ми культурні. Возьміть нас, пригорніть, купіть, бо ми для вас, як і для кождого сильного міру сего, маемо льокайське лизане лап, ми так гарно витресовані раби, що самі вміемо собі на карк закладати ланьцюг, що зможемо цілувати сю лапу, яка нас бе по пиці. Вистоюване по передсінках паньських і лизане лап не лиш панів але і їх фірманів уже так в війшло в кров і кість редактора ,,Правди", що він і на американьскій земли не годен позбути ся тої недуги. Йому і тут видае ся, що він все еще шляхотсько-папським посіпакою і от.от за се всунуть йому у лапу трінґельд.

,,Москвофильські залицяня повинна польська суспільність відкинути з відразою" — дословні слова дневника польського ,,Głos" з дня 14 го цьвітня с. р. вони здаеть ся найгарнійше характеризують моральну вартісь царських наемників. Ми не потребуемо хиба додавати, що не думаемо терроризму прийма ти яко средство в політичній 6 рбі. Тим шляхом не діаде ся до освободженя люду. Одиницю можна усунути, але все такой по зістане система. Але коли не узнаемо вчинку, то все такой мусамо мати зрозуміне его мотивів. Однак до сего треба вилічити ся з лизуньства і рабства.

Дальше безличною брехнею е, що бутьтоби по убийстві ,,бито окна у всѣхъ русских и украинскихъ заведеніяхъ" — по тій простій причині, бо власне ,,русскіе" юноші були провідниками польских хуліґанів і они їм показували і водили їх під всі наші інституції. Дальше безличною брехнею е, ,,що полиція увязнила много укр. студентовъ", бо були всего увязнені: ст. М. Цеглиньский і Замсра, 3 сестрі Січинського, Марія Короликова і мати его. По трох днях випущено усіх на волю крім матери. Отже і тут показуе ся, що ,,Правда" написала ,,брехню!" Що до дальших заміток ,,що ми народъ анархистовъ" і що ,,русскихъ" будуть бояти ся в Америці як ,,чорнои руки", то в сі слова хиба і сама редакція ,,Правди" не вірить. Вониж прецінь отверто признають ся, що они а росіяни то адін народ. А де зродила ся і повстала анархія як не в Росії, поміж русскими?... Як они дотепер не бояли ся признавати ся до сего единьства, то нехай і тепер сплять спокійно — сьвіт не такий глупий і уміе розріжнити синицю від журавля. Навіть і сам ,,Кіевлянинъ", одна з найбільше чорносотенних і обединительних часописей в Росії не мішае уже більше Украінців з ,,русскими" (москалями) та пише в статї з нагоди вбійства Пот., що причиною вбійства був гніт Поляків над ,,Русинами" (що в Росії значать те саме що Українцями) а не ,,русскими" (як себе самі коренні Москалї в Росії називають).

,,Правда" називае Січинського злочинцем. Так пишуть свої (!?). Тимчасом італійська часопись, що виходить в Трієсті (Австрія) ,,L'Independente" пише про нього так: ,,Мимо жаху, не можемо стати перед сим молодцем і кинути йому в лице те ганьбляче слово (злочинець), спільне для всіх тих, що нищать жите. Ст. Січаньский мае за собою бездоганне жите, він знищив свою будучність, що більше, віддав сам себе на смерть.... Є в пім стоіцизм вояка, який без жаху жде ворожої кулї і байдуже йому, коли вона повалить його на землю, напоену його власною кровію... Він ненавидів, але не тою брутальною ненавистю, якою ненавидимо кождого, хто нас обидив, але тим благородним гнївом, яким ненавидимо кождого, хто допче права народу. Він убив, але і його жите буде знищене, чи в одній мінуті, чи літами тюремної аґонії — коняня. В Січиньскім були самовідненене ся, безкористність, самопожертвоване".

Так менче більше зади виле ся цілий культурний сьвіт — виняток становлять лиш вшехпольско шляхотскі дневники і кацапи. Коментарі здаеть ся злишні.

Мимоходом ще треба згадати для хронікарської точности голос ,,Ам. Русс. Вістника". Се, що там набабрано, се такий хаос і брак найкардинальнійших відомостий ґеоґрафічних, історичних і етноґрафічних, що мимо найлутшої охоти, годі того брати серіозно, та треба лиш здвигнути раменами і спитати, чи се писав чоловік при здоровім умі.

Слідство в справі Січиньського веде ся у Львові в дуже строгій тайні. Польські деякі дневники підносять голоси, щоб судив його який иньший, а не галицький суд, бо се причинилоб ся до ще більшого роздратованя обох сторін. Як рішать сю справу власти, поки що не відомо.